HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra extinsă)

1 iulie 2007 *

În cauza T-170/06,

Alrosa Company Ltd, cu sediul în Mirny (Rusia), reprezentată de R. Subiotto, S. Mobley și K. Jones, avocats,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de domnii F. Castillo de la Torre, A. Whelan și R. Sauer, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect anularea Deciziei 2006/520/CE a Comisiei din 22 februarie 2006 referitoare la o procedură de aplicare a articolului 82 [CE] și a articolului 54 din Acordul SEE (cauza COMP/B-2/38.381 — De Beers) (JO L 205, p. 24), prin care sunt făcute constrângătoare angajamentele asumate de societatea De Beers de a înceta cumpărările de diamante brute de la Alrosa începând din 2009, la sfârșitul unei faze de reducere progresivă a volumului său de cumpărări din 2006 până în 2008 și care pune

* Limba de procedură: engleza.

capăt procedurii, conform articolului 9 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167)

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a patra extinsă),

compus din domnul H. Legal, președinte, doamna I. Wiszniewska-Białecka, domnii V. Vadapalas, E. Moavero Milanesi și N. Wahl, judecători,

grefier: doamna K. Pocheć, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19 aprilie 2007,

pronunță prezenta

Hotărâre

Cadrul juridic și situația de fapt a litigiului

1. *Cadrul juridic*

Regulamentul nr. 1/2003

1 Regulamentul nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167), se aplică de la 1 mai 2004.

2 Articolul 7 din Regulamentul nr. 1/2003 prevede la alineatul (1):

„Atunci când Comisia, acționând ca urmare a unei plângeri sau din oficiu, constată că există o încălcare a articolului 81 sau 82 din tratat, poate solicita printr-o decizie întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi în cauză să înceteze respectiva încălcare. În acest scop, Comisia le poate impune orice măsuri corective comportamentale sau structurale care sunt proporționale cu încălcarea comisă și necesare pentru încetarea efectivă a încălcării. Măsurile corective structurale nu ar trebui impuse decât atunci când nu există o măsură corectivă comportamentală la fel de eficientă, sau atunci când o măsură corectivă comportamentală la fel de eficientă ar fi mai oneroasă pentru întreprinderea în cauză decât o măsură corectivă structurală. Atunci când Comisia are un interes legitim de a acționa în acest mod, aceasta poate de asemenea constata că s-a comis o încălcare în trecut."

3 Conform articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003:

„(1) Atunci când Comisia intenționează să adopte o decizie care impune încetarea încălcării, iar întreprinderile propun angajamente pentru a răspunde preocupărilor exprimate de Comisie în evaluarea sa preliminară, Comisia poate, printr-o decizie, să facă respectivele angajamente obligatorii pentru întreprinderi. O astfel de decizie poate fi adoptată pe o durată determinată și poate concluziona că nu mai există motive pentru acțiunea Comisiei.

(2) Comisia poate, la cerere sau din oficiu, să redeschidă procedura:

(a) în cazul în care intervine o schimbare esențială privind oricare dintre faptele pe care s-a fundamentat decizia;

(b) în cazul în care întreprinderile în cauză acționează contrar angajamentelor luate sau

(c) în cazul în care decizia a fost fundamentată pe informații incomplete, inexacte sau care induc în eroare, furnizate de părți."

4 Potrivit articolului 27 din Regulamentul nr. 1/2003:

„(1) Înainte de adoptarea deciziilor prevăzute la articolele 7, 8, 23 și la articolul 24 alineatul (2), Comisia acordă întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi care fac obiectul procedurilor desfășurate de Comisie ocazia de a-și exprima punctul de vedere cu privire la obiecțiunile formulate de Comisie. Comisia își fundamentează deciziile doar pe obiecțiunile asupra cărora părțile în cauză au putut prezenta comentarii. […]

(2) Drepturile la apărare ale părților în cauză sunt pe deplin garantate în cadrul procedurilor. Acestea au dreptul de acces la dosarul Comisiei, sub rezerva interesului legitim al întreprinderilor de a-și proteja secretele de afaceri. […]

(3) În cazul în care Comisia consideră că este necesar, poate audia de asemenea alte persoane fizice sau juridice. Cererile de audiere ale acestor persoane se aprobă dacă acestea demonstrează suficient interes. […]

(4) Atunci când Comisia intenționează să adopte o decizie în temeiul articolului 9 sau al articolului 10, aceasta publică un rezumat al cauzei și conținutul esențial al angajamentelor sau al acțiunii viitoare propuse. Terții interesați pot să-și prezinte observațiile într-un termen stabilit de Comisie în publicarea efectuată și care nu poate fi mai mic de o lună. Publicarea ia în considerare interesul legitim al întreprinderilor în protejarea secretului lor de afaceri."

Regulamentul nr. 773/2004

5 Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 [CE] și 82 [CE] (JO L 123, p. 18, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 242) a fost adoptat în temeiul articolului 33 din Regulamentul nr. 1/2003. Acesta a intrat în vigoare la 1 mai 2004.

6 Articolul 10 din Regulamentul nr. 773/2004 prevede în special:

„(1) Comisia informează în scris părțile interesate cu privire la obiecțiunile ridicate împotriva lor. Comunicarea privind obiecțiunile este notificată fiecăreia dintre acestea.

(2) În momentul notificării comunicării privind obiecțiunile către părțile în cauză, Comisia stabilește un termen în care părțile respective își pot exprima punctul de vedere în scris. Comisia nu este obligată să ia în considerare observațiile scrise primite după expirarea acestui termen.

[…]"

7 Articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 773/2004 prevede:

„La cerere, Comisia permite accesul la dosar părților cărora le-a fost adresată comunicarea privind obiecțiunile. Accesul este acordat după notificarea comunicării privind obiecțiunile."

2. *Situația de fapt*

8 Reclamanta, Alrosa Company Ltd (denumită în continuare „Alrosa") este o societate stabilită la Mirny (Rusia). Aceasta este activă în special pe piața mondială a producției și furnizării de diamante brute, în cadrul căreia ocupă locul al doilea. Aceasta este prezentă în special în Rusia. Aceasta desfășoară acolo activități de explorare, extracție, evaluare și furnizare, precum și o activitate de producere de bijuterii.

9 De Beers SA este o societate cu sediul în Luxemburg (Luxemburg). Grupul De Beers, în cadrul căruia aceasta este principala societate holding, este de asemenea activ pe piața mondială a producției și furnizării de diamante brute, în cadrul căreia ocupă locul întâi. Grupul este prezent în principal în Africa de Sud, Botswana, Namibia și Tanzania, precum și în Regatul Unit. Acesta desfășoară acolo activități de explorare, extracție, evaluare, furnizare, comerț și fabricare, precum și o activitate de producere de bijuterii, acoperind, așadar, întreaga filieră a diamantului.

10 La 5 martie 2002, Alrosa și De Beers au notificat Comisiei un acord încheiat la 17 decembrie 2001 între Alrosa și două filiale ale grupului De Beers, City and West East Ltd și De Beers Centenary AG (denumit în continuare „acordul notificat"), în vederea obținerii unei atestări negative sau a unei exceptări în temeiul Regulamentului nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81] și [82] din tratat (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială 08/vol. 1, p. 3).

11 Acest acord, care se înscria în cadrul relației comerciale întreținute de multă vreme de Alrosa și De Beers, avea, în principal, ca obiect furnizarea de diamante brute.

12 Acordul era încheiat pentru o perioadă de cinci ani începând să curgă, în termenii articolului 12 din acesta, de la data la care Comisia ar confirma cocontractanților că „nu încălca articolul 81 alineatul (1) CE sau că avea dreptul la o exceptare în temeiul articolului 81 alineatul (3) CE și că nu încălca în alt mod articolul 82 CE".

13 În această perioadă, Alrosa se angaja să vândă către De Beers diamante brute naturale produse în Rusia în valoare de 800 milioane de dolari americani (USD) pe an, în timp ce De Beers se angaja să le cumpere de la aceasta, așa cum se stipula la articolul 2.1.1 din acordul notificat. Totuși, pentru al patrulea și al cincilea an de punere în aplicare a acordului notificat, Alrosa era autorizată să reducă această valoare la 700 milioane USD, așa cum stipula articolul 2.1.2 al acordului notificat. Valoarea de 800 milioane USD, stabilită în funcție de prețurile în vigoare la data încheierii acordului notificat, corespundea aproximativ unei jumătăți din producția anuală a societății Alrosa și totalității producției sale exportate în afara Comunității Statelor Independente (CSI).

14 La 14 ianuarie 2003, Comisia a adresat o comunicare a obiecțiilor către reclamantă și De Beers cu referința COMP/E-3/38.381, în care aprecia că acordul notificat era susceptibil să constituie un acord anticoncurențial interzis de articolul 81 alineatul (1) CE și care nu putea fi exceptat în temeiul articolului 81 alineatul (3) CE. În aceeași zi, aceasta a adresat o comunicare a obiecțiilor distinctă către De Beers cu referința COMP/E-2/38.381, în care aprecia că acordul era susceptibil de a constitui un abuz de poziție dominantă interzis de articolul 82 CE.

15 La 31 martie 2003, reclamanta și De Beers au adresat Comisiei observații scrise comune ca răspuns la comunicarea obiecțiilor emisă în cauza COMP/E-3/38.381.

16 La 1 iulie 2003, Comisia a adresat o comunicare a obiecțiilor suplimentară către reclamantă și De Beers, în care aprecia că acordul notificat era, de asemenea, susceptibil de a constitui un acord anticoncurențial interzis de articolul 53 alineatul (1) din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE) și care nu poate fi exceptat în temeiul articolului 53 alineatul (3) din Acordul SEE. În aceeași zi, a adresat o comunicare a obiecțiilor suplimentară distinctă către De Beers, conform căreia acordul notificat era, de asemenea, susceptibil de a constitui un abuz de poziție dominantă interzis de articolul 54 din Acordul SEE.

17 La 7 iulie 2003, reclamanta și De Beers au prezentat Comisiei observațiile lor orale.

18 La 12 septembrie 2003, reclamanta a propus angajamente constând în reducerea progresivă a cantității de diamante brute vândute către De Beers începând din cel de al șaselea an de executare a acordului notificat și, începând cu 2013, în încetarea vânzării de diamante brute către De Beers. Reclamanta a retras ulterior aceste angajamente.

19 La 14 decembrie 2004, reclamanta și De Beers au prezentat împreună angajamente (denumite în continuare „angajamente comune") în scopul de a răspunde preocupărilor asupra cărora le informase Comisia. Aceste angajamente comune prevedeau reducerea progresivă a vânzărilor de diamante brute ale societății Alrosa către societatea De Beers, a căror valoare trebuia să ajungă de la 700 milioane USD în 2005 la 275 milioane USD în 2010, și plafonarea ulterioară a acestora la acest nivel.

20 La 3 iunie 2005, o „[c]omunicare […] în cauza COMP/E-2/38.381 — De Beers-Alrosa” a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* (JO C 136, p. 32, denumită în continuare „comunicarea succintă”). În aceasta, Comisia arăta că a primit angajamente din partea Alrosa și De Beers în cadrul examinării acordului în raport cu articolele 81 CE, 82 CE, articolele 53 și 54 din Acordul SEE (punctul 1), rezuma cauza (punctele 3-10) și descria angajamentele oferite (punctele 11-15). Comisia îi invita, de asemenea, pe terții interesați să îi prezinte observațiile lor în termen de o lună (punctele 2 și 17) și își făcea cunoscută intenția de a adopta o decizie prin care să facă obligatorii angajamentele comune, sub rezerva rezultatului acestei consultări a pieței (punctele 2-16).

21 Ca urmare a acestei publicări, 21 de terți interesați au prezentat observații Comisiei, care a informat Alrosa și De Beers cu privire la acestea la 27 octombrie 2005. În cursul acestei reuniuni, Comisia a invitat, de asemenea, părțile să îi prezinte, până la sfârșitul lunii noiembrie 2005, noi angajamente comune în sensul unei încetări complete a relațiilor lor comerciale începând din 2009.

22 La 25 ianuarie 2006, De Beers a prezentat individual angajamente (denumite în continuare „angajamente individuale ale societății De Beers”) prin care urmărea să răspundă preocupărilor exprimate de Comisie în lumina rezultatelor consultării pieței. Angajamentele individuale ale societății De Beers prevedeau reducerea progresivă a vânzărilor de diamante brute de către societatea Alrosa către societatea De Beers, a căror valoare trebuia să ajungă de la 600 milioane USD în 2006 la 400 milioane USD în 2008, și suprimarea ulterioară a acestora.

23 La 26 ianuarie 2006, Comisia a comunicat reclamantei un extras din angajamentele individuale ale societății De Beers și a invitat-o să-și prezinte observațiile cu privire la acest subiect. Aceasta i-a transmis, de asemenea, o copie a versiunilor neconfidențiale ale comentariilor formulate de terți.

24 În continuare, între reclamantă și Comisie a intervenit un schimb de opinii cu privire la anumite aspecte ale procedurii prevăzute la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 și la implicațiile acestora în speță. Erau în discuție, în principal, problema accesului la dosar, precum și problema dreptului la apărare și, în special, a dreptului de a fi audiat. În plus, în scrisoarea sa din 6 februarie 2006, reclamanta a prezentat comentarii referitoare la angajamentele individuale ale societății De Beers și la observațiile terților.

25 La 22 februarie 2006, Comisia a adoptat Decizia 2006/520/CE referitoare la o procedură de aplicare a articolului 82 [CE] și a articolului 54 din Acordul SEE (cauza COMP/B-2/38.381 — De Beers) (JO L 205, p. 24, denumită în continuare „Decizia").

26 În termenii articolului 1 din Decizie, „[a]ngajamentele enumerate în anexă sunt obligatorii pentru De Beers" și, în termenii articolului 2, „[p]rocedura inițiată în speță încetează".

Procedura și concluziile părților

Procedura

27 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 29 iunie 2006, Alrosa a introdus prezenta acțiune.

28 Prin înscris separat depus la grefă în aceeași zi, reclamanta a solicitat Tribunalului să dispună judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate, în aplicarea articolului 76a alineatul (1) din Regulamentul de procedură al acestuia.

29 La 16 august 2006, Comisia a depus memoriul său în apărare.

30 Prin Decizia din 14 septembrie 2006, Tribunalul (Camera a patra) a admis cererea de soluționare accelerată introdusă de reclamantă, după ascultarea Comisiei și având în vedere urgența deosebită și împrejurările cauzei.

31 Printr-o scrisoare din 28 septembrie 2006, Tribunalul (Camera a patra) a solicitat Comisiei să prezinte comunicările obiecțiilor adresate la 14 ianuarie și la 1 iulie 2003 către De Beers în temeiul articolului 82 CE și al articolului 54 din Acordul SEE, în aplicarea articolelor 49 și 64 din Regulamentul de procedură. Comisia s-a conformat acestei măsuri de organizare a procedurii în termenul prevăzut în acest scop.

32 Prin Decizia din 9 octombrie 2006, Tribunalul a trimis cauza la Camera a patra extinsă în aplicarea articolului 14 alineatul (1) și a articolului 51 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, după ascultarea părților.

33 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința publică din 19 aprilie 2007.

Concluziile părților

34 Alrosa solicită Tribunalului:

— anularea Deciziei;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

35 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii ca neîntemeiată;

— obligarea Alrosa la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

1. *Cu privire la admisibilitate*

36 Atrăgând totuși atenția asupra faptului că articolele 82 CE și 54 din Acordul SEE nu se pot referi decât la întreprinderi aflate în poziție dominantă, că acesta nu este cazul societății Alrosa și că aceasta nu poate fi, așadar, considerată ca fiind parte în cauză în procedura care a condus la adoptarea Deciziei, nici ca fiind destinatară a acesteia din urmă, Comisia nu contestă admisibilitatea acțiunii, în măsura în care se întemeiază pe faptul că Decizia atacată o privește pe reclamantă în mod direct și individual.

37 Totuși, întrucât problema admisibilității acțiunii este de ordine publică, aceasta trebuie examinată din oficiu, în temeiul articolului 113 din Regulamentul de procedură (Hotărârea Curții din 24 martie 1993, CIRFS și alții/Comisia, C-313/90, Rec., p. I-1125, punctul 23).

38 Întrucât reclamanta nu este destinatară a Deciziei, trebuie să se determine, în acest scop, dacă aceasta o privește în mod direct și individual, în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.

39 În speță, conform articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, Decizia face obligatorii angajamentele individuale ale societății De Beers de a-și limita cumpărările de la Alrosa la un anumit volum de diamante brute din 2006 până în 2008 și de a nu cumpăra, direct sau indirect, diamante brute de la Alrosa începând din 2009. În măsura în care limitează pentru De Beers posibilitatea de a se aproviziona cu diamante brute de la Alrosa, Decizia produce efecte directe și imediate asupra situației juridice a acesteia din urmă. În consecință, reclamanta este vizată direct de Decizie.

40 Reclamanta este, de asemenea, vizată individual de Decizie, în măsura în care aceasta a fost adoptată ca urmare a unei proceduri la care Alrosa a participat într-un mod determinant, în care menționează expres pe Alrosa, în care urmărește să pună capăt relației comerciale pe care Alrosa o întreține de multă vreme cu De Beers și în care aceasta este de natură să afecteze substanțial poziția concurențială a societății Alrosa pe piața furnizării și producției de diamante brute (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 31 martie 1998, Franța și alții/Comisia, C-68/94 și C-30/95, Rec., p. I-1375, punctele 54-56).

41 În consecință, contestarea, de către reclamantă, a legalității Deciziei este admisibilă în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE.

2. Cu privire la fond

42 Argumentarea dezvoltată de reclamantă în susținerea acțiunii sale este structurată în jurul a trei motive întemeiate, în primul rând, pe încălcarea dreptului de a fi audiat, în

al doilea rând, pe încălcarea, de către Decizie, a prevederilor articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 care interzic să se impună unei întreprinderi în cauză, cu atât mai mult pe o durată nelimitată, angajamente pe care aceasta nu și le-a asumat în mod voluntar, în al treilea rând, în sfârșit, pe caracterul excesiv al angajamentelor făcute obligatorii, cu încălcarea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, a articolului 82 CE, a libertății contractuale și a principiului proporționalității.

43 Având în vedere împrejurările cauzei, trebuie să se examineze mai întâi, împreună, al doilea și al treilea motiv.

Cu privire la motivele întemeiate pe încălcarea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, a articolului 82 CE, a libertății contractuale și a principiului proporționalității

Argumentele părților

44 Reclamanta susține, în primul rând, că Decizia încalcă articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 prin faptul că face obligatorii angajamentele propuse de una dintre cele două întreprinderi în cauză în speță, respectiv angajamentele individuale ale societății De Beers, și prin faptul că recurge la aceasta pentru o durată nedeterminată.

45 Prima teză a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 ar oferi Comisiei și întreprinderii sau întreprinderilor în cauză, într-o procedură de aplicare a regulilor de concurență, posibilitatea de a ajunge la o rezolvare reciproc avantajoasă a diferendului dintre acestea. În această logică, atunci când mai multe întreprinderi sunt în cauză și propun împreună angajamente Comisiei, aceasta din urmă nu poate accepta

și face obligatorii decât asemenea angajamente, și nu angajamente propuse individual de una dintre ele. Or, în speță, reclamanta ar fi trebuit să fie considerată ca o întreprindere în cauză. Prin urmare, Comisia nu ar fi putut să facă obligatorii angajamentele individuale ale societății De Beers.

46 În plus, cea de a doua teză a articolului 9 din regulament ar trebui interpretată în sensul că impune Comisiei, atunci când aceasta decide să facă angajamentele obligatorii, să nu adopte în acest scop decât decizii cu durată determinată. Or, Decizia ar fi fost adoptată pentru o durată nedeterminată.

47 Reclamanta susține, de asemenea, că Decizia face imposibilă, în mod absolut și pentru o durată potențial nelimitată, orice furnizare de diamante brute aparținând Alrosa către De Beers. Procedând astfel, aceasta ar încălca articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003, articolul 82 CE și libertatea contractuală.

48 În această privință, reclamanta susține, mai întâi, că decizia este, în esență, viciată de o eroare de drept, în măsura în care echivalează cu interzicerea unui comportament legal, și aceasta pe o durată nedeterminată.

49 Într-adevăr, principiul unei economii de piață deschise în care concurența este liberă, consacrat de articolul 4 alineatul (1) CE, și libertatea contractuală, consacrată de dreptul statelor membre și recunoscută deja de dreptul comunitar (Hotărârea Tribunalului din 26 octombrie 2000, Bayer/Comisia, T-41/96, Rec., p. II-3383, punctul 180, a se vedea de asemenea în acest sens concluziile avocatului general Rozès în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Curții din 11 octombrie 1983, Schmidt/Comisia, 210/81, Rec., p. 3045, 3072, și concluziile avocatului general Jacobs în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea Curții din 26 noiembrie 1998, Bronner, C-7/97, Rec., p. I-7791, I-7794, punctul 56), ar avea o importanță fundamentală în ordinea juridică comunitară.

50 În consecință, aplicarea regulilor comunitare în materie de concurență ar trebui să ia în considerare aceste principii. În special, articolul 82 CE, care s-ar referi la comportamente abuzive specifice, nu ar trebui interpretat în sensul că incriminează simplul fapt de a încheia un acord în vederea vânzării sau cumpărării de produse pentru unicul motiv că una dintre părți se află în poziție dominantă.

51 Or, în speță, Decizia ar priva societățile Alrosa și De Beers de orice libertate de a încheia un acord, inclusiv sub formă ad-hoc, pentru unicul motiv că De Beers se găsește în poziție dominantă pe piețe situate în avalul pieței furnizării de diamante brute. Aceasta ar reveni la legalizarea boicotării societății Alrosa de către De Beers începând din 2009. Această situație fără precedent ar fi cu atât mai evidentă, cu cât acordul notificat ar fi acoperit, în forma sa inițială, doar 50 % din producția anuală de diamante brute aparținând Alrosa și 10 % din producția anuală mondială, iar ulterior, în forma care a reieșit din angajamentele comune, 18 % din producția anuală aparținând Alrosa și 3,6 % din producția anuală mondială.

52 Reclamanta susține, în continuare, că Decizia este, în esență, afectată de o eroare vădită de apreciere, prin faptul că preocupările exprimate cu privire la acordul notificat nu justificau în niciun fel suprimarea libertății sale contractuale.

53 Într-adevăr, principala preocupare exprimată de Comisie în evaluarea preliminară a acordului notificat în raport cu articolele 82 CE și 54 din Acordul SEE ar fi fost aceea că angajamentul de furnizare exclusiv stipulat de acesta conduce la consolidarea puterii de piață a societății De Beers, prin excluderea Alrosa de pe piața furnizării de diamante brute și, în consecință, prin privarea altor cumpărători de accesul la sursa de aprovizionare semnificativă pe care o constituia aceasta.

54 Într-un asemenea caz, ar fi fost necesar, conform jurisprudenței (Hotărârea Curții din 13 februarie 1979, Hoffmann-La Roche/Comisia, 85/76, Rec., p. 461, punctul 89, și Hotărârea Tribunalului din 23 octombrie 2003, Van den Bergh Foods/Comisia,

T-65/98, Rec., p. II-4653, punctele 80, 81 și 160), să se efectueze o evaluare concretă a efectului de împărțire a pieței aferent comportamentului societății De Beers. Această exigență ar fi fost cu atât mai imperioasă, cu cât administrația și instanța nu ar fi fost nevoite niciodată până acum să se pronunțe cu privire la legalitatea unui angajament de furnizare exclusivă implicând un cumpărător în poziție dominantă în raport cu articolul 82 CE.

55 Or, în speță, ar fi părut adecvat, pe de o parte, să se modifice acordul notificat într-o măsură suficientă pentru a reduce efectul de împărțire constatat și, pe de altă parte, nu ar fi părut justificat să se suprime orice posibilitate pentru Alrosa de a încheia un contract cu De Beers.

56 În sfârșit, reclamanta apreciază că Decizia va avea, la rândul său, efecte anticoncurențiale. Pe de o parte, aceasta ar priva-o de accesul la principalul cumpărător de pe piață, riscând să o determine, astfel, să-și reducă producția, întrucât nu ar avea siguranța că va găsi cumpărători alternativi la prețuri echivalente. Pe de altă parte, ar priva societatea De Beers de accesul la producția societății Alrosa, permițând astfel celorlalți cumpărători să beneficieze de o putere de piață mai importantă în negocierile lor cu Alrosa și să impună prețuri artificiale.

57 Decizia ar încălca, de asemenea, articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003, articolul 82 CE și principiul proporționalității.

58 În această privință, reclamanta arată, mai întâi, că principiul proporționalității consacrat de articolul 5 al treilea paragraf CE, care prevede că acțiunea Comunității nu depășește ceea ce este necesar în vederea atingerii obiectivelor tratatului, are drept consecință, potrivit Curții, faptul că legalitatea interzicerii unei activități economice este subordonată condiției ca măsurile de interzicere să fie adecvate și necesare realizării obiectivelor urmărite în mod legitim prin reglementarea în cauză, având

în vedere că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (Hotărârea Curții din 13 noiembrie 1990, Fedesa și alții, C-331/88, Rec., p. I-4023, punctul 13, și Hotărârea Curții din 6 aprilie 1995, RTE și ITP/Comisia, C-241/91 P și C-242/91 P, Rec., p. I-743, punctul 93).

59 Reclamanta apreciază, în continuare, că acest principiu se aplică deciziilor prin care Comisia aplică articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003. Într-adevăr, competențele conferite Comisiei de Regulamentul nr. 1/2003 ar trebui să decurgă din obligația care îi incumbă de a veghea la aplicarea principiilor consacrate la articolele 81 CE și 82 CE. Modul în care le folosește nu ar putea, în consecință, să depășească ceea ce este necesar pentru a asigura că nu este denaturată concurența pe piața internă.

60 În această privință, ar fi indiferent dacă angajamentele pe care Comisia le-a făcut obligatorii au fost propuse inițial de întreprinderile în cauză și dacă propunerea acestora depășește, eventual, ceea ce este necesar respectării articolelor 81 CE și 82 CE. Într-adevăr, întreprinderile în cauză ar propune angajamente numai în scopul de a răspunde preocupărilor cu privire la care au fost informate de către Comisie. În consecință, ar fi imperativ ca angajamentele făcute în final necesare de către Comisie să răspundă preocupărilor exprimate în cadrul evaluării sale preliminare, fără ca totuși să depășească ceea ce este adecvat, necesar și cel mai puțin constrângător posibil pentru a asigura respectarea regulilor comunitare de concurență. Respectarea acestor dispoziții ar fi imperativă cel puțin atunci când, precum în cazul de față, faptul de a face obligatorii angajamentele este susceptibil de a afecta defavorabil o persoană implicată în cauză.

61 În sfârșit, reclamanta consideră că, în speță, Decizia încalcă principiul proporționalității.

62 În primul rând, Decizia nu ar fi necesară pentru realizarea obiectivului interzicerii abuzurilor de poziție dominantă, urmărit de articolul 82 CE. Într-adevăr, angajamentele comune ar fi propus Comisiei reducerea părții din producția anuală a societății Alrosa furnizată către De Beers de la 50 % în 2005 la 18 % în 2010 și mai puțin, în funcție de prețurile în vigoare la data încheierii acordului notificat, și în realitate la o proporție încă și mai mică în continuare, având în vedere, pe de o parte, creșterea scontată a producției societății Alrosa și, pe de altă parte, creșterea așteptată a prețului diamantului brut. Or, o proporție de 50 % ar fi fost considerată în general suficientă de către Comisie în practica sa decizională anterioară implicând un furnizor în poziție dominantă, iar o proporție cu mult inferioară acestei valori ar fi fost suficientă în speță.

63 În al doilea rând, Decizia ar cauza inconveniente disproporționate în scopul menținerii unei concurențe nedenaturate, vizat de articolul 82 CE. Într-adevăr, aceasta ar suprima total posibilitatea propusă anterior societății Alrosa de a încheia un contract cu societatea De Beers. Or, luând în considerare preocupările exprimate de Comisie în ceea ce privește riscul de împărțire a pieței, ar fi fost suficient, având în vedere importanța concretă a acestui risc, să se modifice acordul notificat în modul prevăzut de angajamentele comune și, în consecință, să se limiteze partea din producția anuală a societății Alrosa și partea din producția anuală mondială furnizate către De Beers la 18 % și, respectiv, 3,6 % din piață. Totuși, Comisia nu ar fi stabilit în nici un fel, în Decizie, în ce fel această opțiune mai puțin constrângătoare, care îi fusese sugerată de întreprinderile în cauză, nu putea fi reținută.

64 În al treilea rând, caracterul disproporționat al Deciziei ar provoca, la rândul său, o discriminare în detrimentul societății Alrosa, întrucât ceilalți vânzători ar păstra posibilitatea de a-și furniza diamantele brute către societatea De Beers, în cantități de altfel egale sau superioare, ca procentaj din producția anuală mondială, celor 3,6 % avute în vedere de acordul notificat, în forma modificată de angajamentele comune.

65 Potrivit Comisiei, motivele formulate de reclamantă nu sunt întemeiate.

66 În primul rând, noțiunea de întreprinderi în cauză, prevăzută în prima teză a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 ar viza, ca și noțiunea de părți în cauză, menționată în alte dispoziții ale regulamentului respectiv, persoana sau, după caz, persoanele împotriva căreia sau cărora este inițiată procedura, și anume cele cărora li se poate imputa un acord sau o practică concertată în înțelesul articolelor 81 CE și 53 din Acordul SEE, și un abuz de poziție dominantă în înțelesul articolelor 82 CE și 54 din Acordul SEE. În speță, numai De Beers ar fi fost o întreprindere în cauză în procedura inițiată în temeiul dispozițiilor referitoare la abuzul de poziție dominantă. În consecință, numai De Beers ar fi putut să prezinte, în acest cadru, angajamente susceptibile de a fi făcute obligatorii de către Comisie.

67 În plus, termenii care figurează în cea de a doua frază a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 nu ar putea fi interpretați decât în sensul în care conferă Comisiei competența, și nu obligația, de a adopta decizii pentru o durată determinată.

68 Aceasta subliniază, de asemenea, că, în primul rând, Decizia nu încalcă libertatea contractuală. Mai întâi, ar fi greșit să se pretindă că Decizia echivalează cu interzicerea unui comportament legal.

69 Într-adevăr, libertatea contractuală ar fi limitată prin interzicerea practicilor anticoncurențiale prevăzute la articolele 81 CE și 82 CE. Or, în speță, acordul, înțeles în contextul relației comerciale stabilite de multă vreme între Alrosa și De Beers, s-ar fi dovedit, ca urmare a unei evaluări preliminare, contrar acestei dispoziții, ca și alte tipuri de raporturi comerciale întreținute de părți în timpul investigației efectuate de Comisie, precum vânzările ad-hoc bazate pe principiul „willing buyer/willing seller". În plus, Comisia nu ar fi ajuns la o astfel de evaluare preliminară prin simplul fapt al poziției dominante deținute de societatea De Beers pe piețele situate în aval, așa cum afirmă reclamanta, ci având în vedere poziția sa dominantă pe piața producției și furnizării de diamante brute, așa cum se arată în considerentele 23 și 24 ale Deciziei.

70 Mai mult, Decizia nu ar echivala cu suprimarea libertății contractuale a societății Alrosa. Dimpotrivă, aceasta s-ar limita să facă obligatorii angajamentele individuale ale societății De Beers, că aceasta și-ar fi asumat, în temeiul propriei libertăți contractuale, să înceteze acordul care o obliga față de Alrosa. S-ar putea, într-adevăr, ca Alrosa să fie interesată să substituie un acord cu principalul său concurent riscurilor de concurență. Totuși, nici interesul pe care l-ar putea eventual avea partenerul unei întreprinderi în poziție dominantă de a încheia cu aceasta un acord, nici celelalte împrejurări proprii acestui partener nu ar trebui, potrivit jurisprudenței, să fie luate în considerare în aplicarea articolului 82 CE (Hotărârea Curții Hoffmann-La Roche/Comisia, citată anterior, punctele 89 și 91, Hotărârea Curții din 9 noiembrie 1983, Michelin/Comisia, 322/81, Rec., p. 3461, punctul 71, și Hotărârea Curții din 27 aprilie 1994, Almelo, C-393/92, Rec., p. I-1477, punctul 44; Hotărârea Tribunalului din 1 aprilie 1993, BPB Industries și British Gypsum/Comisia, T-65/89, Rec., p. II-389, punctul 68).

71 Comisia apreciază, în continuare, că este greșit să se pretindă că preocupările sale nu justificau adoptarea angajamentelor individuale ale societății De Beers.

72 Admițând că, în mod normal, este necesar să efectueze o examinare concretă a efectelor pe care le poate avea o practică de împărțire a pieței asupra concurenței, Comisia arată că, în speță, o analiză vizând stabilirea dacă De Beers putea cumpăra o cantitate determinată de diamante brute de la Alrosa fără a provoca efectele prevăzute în evaluarea sa preliminară și, dacă este cazul, care era această cantitate, ar fi fost foarte complexă. În orice caz, o astfel de analiză era inutilă, în măsura în care, având în vedere obiectivul urmărit de articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia era îndreptățită să accepte ca atare angajamentele individuale ale societății De Beers. De altfel, serviciile sale informaseră deja părțile, în cursul procedurii administrative, că s-ar putea avea în vedere o încetare totală a relației comerciale între Alrosa și De Beers.

73 În plus, contrar celor afirmate de reclamantă, preocupările Comisiei nu s-ar fi limitat la o problemă de excludere a concurenților sau de împărțire a pieței. Dimpotrivă, acestea s-ar fi extins la ansamblul relației comerciale stabilite de Alrosa și De Beers

pentru a controla împreună, prin metode neconforme cu o concurență normală, volumul, prețul și asortimentul diamantului brut pe piața mondială, astfel încât să suprime un furnizor independent de pe piață, să consolideze rolul de market maker deținut de De Beers și să aducă atingere menținerii și dezvoltării concurenței, așa cum ar reieși din considerentele 28, 30 și 32 ale Deciziei.

74 Comisia arată, în sfârșit, că reclamanta nu susține în mod întemeiat că aplicarea Deciziei ar avea efecte anticoncurențiale. Aceasta apreciază că argumentele invocate în această privință sunt irelevante în măsura în care prezintă în mod greșit Alrosa ca fiind un furnizor al societății De Beers, în timp ce aceasta îi este, în realitate, concurent, și nu sunt nici convingătoare din punct de vedere economic, nici întemeiate în ceea ce privește celelalte aspecte.

75 În al doilea rând, Comisia susține că Decizia nu încalcă principiul proporționalității.

76 În această privință, aceasta admite, mai întâi, aplicabilitatea principiului proporționalității în ceea ce privește deciziile prin care aplică articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

77 Totuși, ar trebui să se ia în considerare particularitățile proprii acestei dispoziții. Spre deosebire de articolul 7 din Regulamentul nr. 1/2003, care i-ar permite Comisiei să constate existența unei încălcări, să oblige părțile în cauză să înceteze încălcarea și să le impună orice măsură corectivă de natură structurală sau comportamentală, inclusiv încetarea relațiilor comerciale contrare regulilor comunitare în materie de concurență, articolul 9 din regulamentul menționat ar determina-o, fără

să se pronunțe asupra existenței unei încălcări, să constate că nu mai este cazul să acționeze, întrucât întreprinderile în cauză au propus voluntar angajamente care răspund preocupărilor sale cu privire la concurență.

78 Având în vedere aceste elemente, o decizie de aplicare a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 nu ar trebui să se întemeieze pe o expunere de motive precum cea cerută pentru o decizie de aplicare a articolului 7 din regulamentul menționat, în special în cazul în care se dovedește dificil de stabilit natura sau întinderea angajamentului necesar pentru a aduce remedii în raport cu preocupările exprimate de Comisie, spre exemplu, deoarece comportamentul care preocupă această instituție este inedit sau specific, precum în speță. În plus, realizarea obiectivului articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 ar fi compromisă, dacă rezultatul examinării unei decizii în temeiul acestei dispoziții ar depinde de evaluarea unei alte decizii, ipotetice, adoptată în temeiul articolului 7 din același regulament. Aceasta ar presupune că, precum în cazul unei decizii în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia ar trebui să efectueze oricum o evaluare și că ar renunța astfel la o parte din beneficiile eficacității pe care legislatorul a încercat să o obțină prin intermediul articolului 9 din acest regulament.

79 Pe de altă parte, înainte de a accepta angajamentele propuse, Comisia ar trebui să verifice dacă acestea răspund suficient preocupărilor identificate în materie de concurență. Articolul 9 ar reprezenta un instrument de aplicare în acest context.

80 Comisia admite că aplicarea principiului proporționalității îi impune să refuze angajamente vădit excesive, dar adaugă că, în măsura în care angajamentele sunt propuse în mod voluntar de întreprinderile în cauză, o astfel de ipoteză ar rămâne probabil excepțională. În orice caz, ea nu ar putea fi ținută să procedeze la o evaluare paralelă în vederea unei decizii ipotetice adoptate în temeiul articolului 7 din Regulamentul nr. 1/2003, în măsura în care o astfel de evaluare paralelă ar aduce atingere însuși obiectivului articolului 9 din același regulament în termeni de eficacitate a procedurilor.

81 Aceasta concluzionează că, având în vedere obiectivul și economia articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 și pentru a nu priva această dispoziție de utilitate, controlul jurisdicțional aplicabil deciziilor care îl pun în aplicare ar trebui să se limiteze la a verifica lipsa încălcării vădite a principiului proporționalității și, mai general, lipsa erorii vădite în aprecierea economică complexă ce vizează să determine dacă angajamentele propuse de întreprinderile în cauză răspund preocupărilor exprimate în cadrul evaluării preliminare.

82 Comisia susține în continuare că, în speță, Decizia nu este disproporționată și, în special, nu aduce atingere în mod nelegal intereselor comerciale legitime ale societății Alrosa.

83 În primul rând, reclamanta nu ar putea susține în mod întemeiat că Decizia a depășit ceea ce era necesar, făcând obligatorii angajamentele individuale ale societății De Beers. Într-adevăr, ar fi înșelător să se pretindă că acordul notificat nu rezerva decât jumătate din producția anuală aparținând Alrosa societății De Beers, în măsura în care cealaltă jumătate era, în orice caz, rezervată pieței ruse și în măsura în care acordul notificat acoperea, așadar, în forma sa inițială, totalitatea producției anuale destinate pieței mondiale, apoi 36 %, deși angajamentele comune fuseseră făcute obligatorii. În plus, aceste procentaje nu ar trebui să fie luate în considerare în mod izolat, ci în contextul unei relații comerciale stabilite de aproape o jumătate de secol în scopul de a controla împreună producția și prețurile. Având în vedere aceste elemente, Comisia ar fi exprimat, în primul rând, preocupări referitoare la controlul exercitat asupra pieței de către societatea De Beers și la imposibilitatea societății Alrosa de a concura pe deplin; în al doilea rând, terții interesați ar fi confirmat că era necesar ca relația comercială existentă între aceste societăți să înceteze și, în al treilea rând, privind faptul că De Beers ar fi propus în mod unilateral astfel de angajamente, iar procedând astfel ar fi îndepărtat toate preocupările posibile. Comisia susține, de asemenea, că interzicerea tranzacțiilor prin licitații deschise este justificată în lumina practicilor anterioare ale societăților Alrosa și De Beers cu ocazia vânzărilor ad-hoc de tip „willing buyer/willing seller”. În orice caz, reclamanta nu ar fi demonstrat în ce fel angajamente mai puțin constrângătoare, precum angajamentele comune propuse anterior Comisiei, ar fi putut fi suficiente.

84 În al doilea rând, reclamanta nu ar putea susține în mod întemeiat că Decizia i-a cauzat inconveniente disproporționate în raport cu scopul urmărit. Într-adevăr, Comisia ar fi ținut cont în mod corespunzător de interesele sale, permițându-i să prezinte observații referitoare la angajamentele individuale ale societății De Beers și prevăzând o fază tranzitorie destinată să îi permită crearea unui sistem de distribuție alternativ. În plus, în septembrie 2003, Alrosa ar fi prezentat ea însăși Comisiei angajamente ce prevedeau încetarea completă și definitivă a relațiilor sale comerciale cu De Beers. În sfârșit, imposibilitatea în care se găsea Alrosa de a încheia un contract cu De Beers la sfârșitul acestei faze tranzitorii nu ar fi definitivă, procedura putând fi oricând redeschisă în temeiul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003.

85 În al treilea rând, reclamanta nu ar putea invoca în mod întemeiat faptul că Decizia constituie o discriminare în privința sa, în măsura în care situația sa față de De Beers este diferită de cea a altor furnizori, ca urmare a statutului său de principal concurent al acestei întreprinderi în poziție dominantă, pe de o parte, și a relației comerciale pe care o întreține de multă vreme cu aceasta din urmă, pe de altă parte.

Aprecierea Tribunalului

— Cu privire la competențele conferite Comisiei de articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003

86 Rezultă din însăși formularea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 că, printr-o decizie, Comisia poate să facă obligatorii angajamentele propuse de întreprinderile în cauză, atunci când acestea sunt de natură să răspundă preocupărilor exprimate în evaluarea sa preliminară. Întrucât propunerile prezentate de întreprinderi sunt lipsite de efect juridic obligatoriu prin ele însele, numai decizia Comisiei adoptată în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 este cea care produce consecințe juridice pentru întreprinderi.

87 Această decizie, având ca efect încetarea procedurii de constatare și de sancționare a unei încălcări a regulilor de concurență, nu ar putea fi considerată o simplă acceptare, de către Comisie, a unei propuneri formulate în mod liber de un partener de negocieri, ci constituie o măsură obligatorie care pune capăt unei situații de încălcare sau de potențială încălcare, cu ocazia căreia Comisia exercită totalitatea prerogativelor pe care i le conferă articolele 81 CE și 82 CE, sub rezerva acestei singure particularități că prezentarea de propuneri de angajamente de către întreprinderile în cauză o exonerează de a urma procedura legală prevăzută la articolul 85 CE și, în special, de a dovedi încălcarea.

88 Făcând obligatoriu un comportament determinat al unui operator față de terți, o decizie adoptată în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 poate produce indirect efecte juridice *erga omnes* pe care întreprinderea în cauză nu ar fi fost în măsură să le creeze singură; Comisia este, așadar, unicul emitent al acestora, din momentul în care dă forță obligatorie angajamentelor propuse de întreprindere și își asumă, așadar, singură răspunderea pentru acestea. Într-adevăr, Comisia nu este ținută în nici un mod să ia în considerare și, *a fortiori*, să ia în considerare ca atare propunerile de angajamente pe care i le prezintă întreprinderile în cauză.

89 Cu toate că Regulamentul nr. 1/2003 nu definește noțiunea de întreprindere în cauză, din dispozițiile sale rezultă că această calificare vizează întreprinderile al căror comportament în discuție este imputabil și care sunt susceptibile de a fi sancționate pentru acest motiv.

90 Într-o procedură deschisă în temeiul articolului 82 CE, este, așadar, în cauză, în principiu, întreprinderea care se află într-o poziție dominantă și al cărei comportament este susceptibil de a constitui un abuz. Dacă ar trebui să prevaleze o interpretare potrivit căreia toate întreprinderile susceptibile de a fi afectate de angajamente comportamentale destinate să pună capăt unui abuz constatat sau avut în vedere

trebuie să fie asociate la o propunere de angajamente în calitate de întreprinderi în cauză, ar rezulta o imposibilitate practică de a se recurge la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 în cea mai mare parte a situațiilor vizate la articolul 82 CE.

91 În ceea ce privește durata de aplicare a deciziei prin care angajamentele sunt făcute obligatorii, trebuie să se observe că, deși articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că o astfel de decizie poate fi adoptată pe o durată determinată, totuși articolul nu impune aceasta. Redactarea definitivă a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003 se distinge, în această privință, așa cum subliniază Comisia în mod întemeiat, de cea care fusese reținută în etapa propunerii de regulament al Consiliului privind punerea în aplicare a regulilor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] a Comisiei [COM (2000) 582 final], care prevedea că o asemenea decizie „este adoptată pentru o durată determinată". Prin urmare, nicio rațiune de principiu nu îi interzice Comisiei să facă obligatorii angajamente pe o durată nedeterminată.

92 În plus, deși, spre deosebire de articolul 7 alineatul (1), articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 nu menționează principiul proporționalității, respectarea acestuia se impune Comisiei atunci când adoptă decizii în temeiul său. Într-adevăr, principiul proporționalității este recunoscut de o jurisprudență constantă ca reprezentând un principiu general de drept comunitar (Hotărârea Fedesa și alții, citată anterior, punctul 13).

93 Considerentul 34 al Regulamentului nr. 1/2003 prevede, de altfel, că „[î]n conformitate cu principiile subsidiarității și proporționalității prevăzute la articolul 5 [CE], prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar în vederea atingerii obiectivului său, acela de a permite aplicarea eficientă a regulilor comunitare de concurență".

94 În observațiile sale, Comisia admite aplicabilitatea principiului proporționalității în ceea ce privește deciziile adoptate în aplicarea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003. Aceasta consideră totuși că principiul nu trebuie să fie aplicat în același mod în cadrul articolului 7 alineatul (1) și în cadrul articolului 9 alineatul (1) din acest regulament.

95 În această privință, Tribunalul constată, în primul rând, că obiectivul articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 este același cu cel urmărit de articolul 9 alineatul (1) și coincide cu obiectivul principal al Regulamentului nr. 1/2003, care este acela de a asigura o aplicare eficace a regulilor de concurență prevăzute de tratat.

96 Pentru a atinge acest obiectiv, Comisia dispune de o marjă de apreciere în alegere care îi este oferită de Regulamentul nr. 1/2003 de a face obligatorii angajamentele propuse de întreprinderile în cauză și de a adopta o decizie în temeiul articolului 9 al acestuia sau de a urma calea prevăzută la articolul 7 alineatul (1) din acest regulament, care impune constatarea unei încălcări.

97 Totuși, existența acestei marje de apreciere în ceea ce privește alegerea căii de urmat nu exonerează Comisia de obligația de a respecta principiul proporționalității atunci când decide să facă obligatorii angajamente propuse în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003.

98 În al doilea rând, potrivit unei jurisprudențe constante în materie, principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor comunitare să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru a atinge scopul urmărit (Hotărârea Tribunalului din 19 iunie 1997, Air Inter/Comisia, T-260/94, Rec., p. II-997, punctul 144, și Hotărârea Tribunalului Van den Bergh Foods/Comisia, citată anterior, punctul 201),

fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (Hotărârea Curții din 11 iulie 1989, Schräder, 265/87, Rec., p. 2237, punctul 21, și Hotărârea Curții din 9 martie 2006, Zuid-Hollandse Milieufederatie și Natuur en Milieu, C-174/05, Rec., p. I-2443, punctul 28).

99 Controlul proporționalității unei măsuri este, astfel, un control obiectiv, caracterul adecvat și caracterul necesar al deciziei atacate trebuind să fie apreciate în raport cu scopul urmărit de instituție. Pentru deciziile adoptate în aplicarea articolului 7 din Regulamentul nr. 1/2003, scopul este de a pune capăt încălcării constatate; pentru cele adoptate în aplicarea articolului 9 din acest regulament, este acela de a răspunde preocupărilor exprimate de Comisie în cadrul evaluării sale preliminare, care justificau ca aceasta să aibă în vedere adoptarea unei decizii prin care să impună încetarea unei încălcări.

100 În ipoteza aplicării articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia trebuie să constate existența unei încălcări, ceea ce implică o definiție precisă a pieței relevante și, dacă este cazul, a abuzului imputat întreprinderii în cauză. În cadrul articolului 9 alineatul (1) din același regulament, Comisia nu este, desigur, obligată să demonstreze formal existența unei încălcări, așa cum se indică, de altfel, la considerentul 13 al Regulamentului nr. 1/2003, dar trebuie totuși să stabilească realitatea preocupărilor concurențiale care justificau faptul ca ea să intenționeze adoptarea unei decizii în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE și care îi permit să impună întreprinderii în cauză respectarea anumitor angajamente, ceea ce presupune o analiză a pieței și o identificare a încălcării avute în vedere mai puțin definitivă decât în cadrul aplicării articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, chiar dacă aceasta trebuie să fie suficientă pentru a permite un control al caracterului adecvat al angajamentului.

101 Ar fi, într-adevăr, contrar economiei Regulamentului nr. 1/2003 ca o decizie care, în temeiul articolului 7 alineatul (1) din acest regulament, ar trebui să fie privită ca neproporțională cu încălcarea constatată, să poată fi adoptată prin recurgerea la o procedură prevăzută la articolul 9 alineatul (1) sub forma unui angajament devenit obligatoriu, pe motiv că încălcarea nu a fost formal dovedită în acest cadru.

102 În baza articolului 3 din Regulamentul nr. 17, s-a hotărât deja că sarcinile impuse întreprinderilor pentru a înceta o încălcare a dreptului concurenței nu trebuie să depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru atingerea scopului urmărit, și anume restabilirea legalității în raport cu regulile care au fost încălcate în speță (Hotărârea RTE și ITP/Comisia, citată anterior, punctul 93). Aceeași interpretare se impune în ceea ce privește articolul 7 alineatul (1) prima teză din Regulamentul nr. 1/2003, a cărei formulare este foarte apropiată de cea a articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17.

103 Potrivit celor de mai sus, Comisia poate, fără a depăși competențele care îi sunt conferite atât prin regulile de concurență din Tratatul CE, cât și prin Regulamentul nr. 1/2003, să adopte în temeiul articolului 7 alineatul (1) din acest regulament o decizie de interzicere absolută a oricărei relații comerciale viitoare între două întreprinderi doar dacă o astfel de decizie este necesară pentru a restabili situația preexistentă încălcării (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 18 septembrie 1992, Automec/Comisia, T-24/90, Rec., p. II-2223, punctele 51 și 52).

104 Nicio apreciere pertinentă bazată pe diferența dintre articolul 7 și articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 nu permite să se ajungă la o altă concluzie în ceea ce privește limitele care se impun capacității Comisiei de a adopta măsuri obligatorii în temeiul articolului 9 alineatul (1) din acest regulament.

105 În al treilea rând, nici caracterul voluntar al angajamentelor nu exonerează Comisia de respectarea principiului proporționalității, întrucât decizia Comisiei este cea care le face obligatorii. Faptul că o întreprindere apreciază, pentru motive care îi sunt proprii, că este oportun ca la un moment dat să prezinte anumite angajamente, nu înseamnă că aceste angajamente sunt, datorită acestui fapt, necesare.

106 Sub regimul fostului Regulament nr. 17, Curtea a apreciat, de altfel, că, în anumite împrejurări, obligațiile pe care le creează un angajament în sarcina părților pot fi asimilate cu somațiile de încetare a încălcărilor (Hotărârea Curții din 31 martie 1993, Ahlström Osakeyhtiö și alții, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 și C-125/85-C-129/85, Rec., p. I-1307, punctul 181). Într-adevăr, Curtea a considerat că, luându-și un astfel de angajament, întreprinderile în cauză se limitează, pentru motive care le sunt proprii, să achieseze la o decizie pe care Comisia ar fi avut competența de a o lua în mod unilateral (Hotărârea Ahlström Osakeyhtiö și alții, citată anterior, punctul 181).

107 Împrejurarea că angajamentele sunt propuse de o întreprindere nu limitează, așadar, controlul pe care îl exercită Tribunalul asupra caracterului întemeiat al deciziei Comisiei de a le face obligatorii.

108 În sfârșit, gradul de control al Tribunalului asupra examinărilor efectuate de Comisie pe baza regulilor de concurență din Tratatul CE depinde de existența, subsecventă fiecărei decizii considerate, a unei marje de apreciere justificate de complexitatea normelor cu caracter economic care trebuie aplicate. Având în vedere impactul deciziilor luate în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE asupra libertăților economice fundamentale garantate de Tratat, ipoteza controlului restrâns trebuie să fie rezervată pentru cazurile în care decizia atacată se sprijină pe o apreciere economică complexă, cu excepția unor domenii, precum cel al concentrărilor, în care existența unei puteri discreționare este esențială pentru exercitarea atribuțiilor instituției de reglementare (Hotărârea Curții din 15 februarie 2005, Comisia/Tetra Laval, C-12/03 P, Rec., p. I-987, punctele 38-40).

109 În domeniul controlului concentrărilor, jurisprudența constantă este în sensul că, desigur, Comisia dispune de o largă putere de apreciere pentru a evalua necesitatea de a obține angajamente în vederea risipirii îndoielilor serioase ridicate de o operațiune (Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, ARD/Comisia, T-158/00, Rec., p. II-3825, punctele 328 și 329). Controlul limitat la eroarea vădită, pe care îl exercită Tribunalul în acest domeniu, se justifică prin caracterul prospectiv al analizei economice efectuate de Comisie pentru a putea concluziona că operațiunea în cauză nu va crea sau nu va consolida o poziție dominantă (Hotărârea Tribunalului din 25 martie 1999, Gencor/Comisia, T-102/96, Rec., p. II-753, punctul 163).

110 În schimb, analiza pe care Comisia trebuie să o efectueze în cadrul unei proceduri inițiate în temeiul Regulamentului nr. 1/2003 poartă, indiferent dacă suntem în prezența unei decizii adoptate în temeiul articolului 7 alineatul (1) sau în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, asupra unor practici existente. Această împrejurare nu exclude, evident, ca aprecieri economice complexe să fie necesare, dar nu permite ca, în lipsa acestora, controlul pe care îl exercită Tribunalul asupra deciziilor Comisiei să fie în orice ipoteză limitat la eroarea vădită de apreciere.

111 Rezultă din aprecierile de mai sus că, în speță, Tribunalul are sarcina de a verifica dacă măsurile devenite obligatorii prin decizia atacată erau adecvate și necesare pentru a face să înceteze abuzul identificat în cadrul evaluării preliminare a Comisiei.

— Cu privire la conformitatea Deciziei cu principiul proporționalității

112 Potrivit unei jurisprudențe constante, principiul proporționalității impune ca actele instituțiilor comunitare să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar

pentru atingerea scopului urmărit, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate (Hotărârea Curții Fedesa și alții, citată anterior, punctul 13, și Hotărârea Curții din 14 iulie 2005, Țările de Jos/Comisia, C-180/00, Rec., p. I-6603, punctul 103).

113 Scopul vizat de Comisie prin adoptarea Deciziei trebuie urmărit în evaluarea preliminară, cuprinsă în comunicarea obiecțiilor adresată societății De Beers în temeiul articolului 82 CE. Potrivit acesteia, acordul notificat împiedică Alrosa să intervină ca furnizor independent pe piața diamantelor brute și elimină, astfel, o sursă de aprovizionare pentru potențialii clienți. Comisia consideră, așadar, că acordul notificat conduce la o exclusivitate de distribuție în beneficiul societății De Beers, potențial constitutivă de abuz de poziție dominantă.

114 Reiese că abuzul identificat în cadrul evaluării preliminare a Comisiei este constituit din acordul notificat, a cărui încheiere de către De Beers este prezentată ca un abuz al poziției sale dominante. În aceste împrejurări, s-ar putea susține că simplul fapt de a nu permite părților să pună în aplicare acest acord, în cadrul procedurii deschise în temeiul articolului 81 CE, ar fi fost suficient pentru a pune capăt unui eventual abuz.

115 Totuși, chiar și în cazul în care obiecțiile cuprinse în comunicarea obiecțiilor în temeiul articolului 82 CE nu privesc decât acordul notificat, se poate arăta că preocupările exprimate de Comisie în Decizie s-au referit, de asemenea, la situația revelată de acordul notificat, respectiv la existența relațiilor istorice între părți, a căror continuitate este asigurată de acordul notificat.

116 Astfel, punctul 28 din Decizie arată:

„[…] practicile examinate care ridică probleme, având în vedere poziția dominantă și rolul de market maker al societății De Beers, țin de relația comercială dintre această societate și concurentul său cel mai important, Alrosa, în lumina contextului său istoric. Din investigația Comisiei reiese că De Beers și Alrosa stabiliseră relații comerciale de multă vreme, astfel încât să controleze împreună volumul, asortimentul și prețul diamantelor brute vândute pe piața mondială. Baza cumpărărilor din prezent este aparent aceeași și constituie unul dintre principalele elemente ale rolului de market maker deținut de De Beers."

117 Este, așadar, posibil să se considere că acordul notificat a fost privit în cadrul evaluării preliminare ca fiind sursa preocupărilor în materie de concurență ale Comisiei nu numai ca atare, ceea ce ar face inadecvată orice recurgere la articolul 82 CE, ci în măsura în care consolidează și continuă relații comerciale preexistente, considerate abuzive prin ele însele.

118 Potrivit punctului 46 din Decizie, primul motiv al preocupărilor Comisiei în ceea ce privește practicile examinate în procedura referitoare la articolul 82 CE „se referea la faptul că De Beers își putea consolida sau menține poziția dominantă reducând accesul la o sursă viabilă de aprovizionare cu diamante brute pentru potențialii clienți și împiedicând al doilea concurent [Alrosa] să îi facă pe deplin concurență".

119 Prin urmare, scopul urmărit de Comisie să facă obligatorii angajamentele individuale ale societății De Beers era de a pune capăt unor practici care împiedică Alrosa să se poziționeze în calitate de concurent efectiv pe piața în discuție și să deschidă accesul terților la o sursă alternativă de aprovizionare.

120 În consecință, necesitatea Deciziei trebuie apreciată în lumina acestor două obiective.

121 Reiese din punctul 47 al Deciziei că angajamentele individuale ale societății De Beers erau suficiente pentru a răspunde preocupărilor exprimate în cadrul evaluării sale preliminare, ceea ce reclamanta nu contestă. Mai rămâne totuși să se examineze dacă angajamentele individuale ale societății De Beers, făcute obligatorii prin Decizie, îndeplinesc, de asemenea, criteriul necesității, deși concluzia Deciziei nu are în vedere acest aspect al proporționalității măsurii.

122 În această privință, așa cum s-a prezentat anterior, controlul jurisdicțional al actelor Comisiei care implică aprecieri economice complexe se limitează la verificarea respectării regulilor de procedură și de motivare, precum și a exactității materiale a faptelor, a absenței unei erori vădite de apreciere și a unui abuz de putere (Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 279).

123 Pentru ca, în speță, Tribunalul să se poată limita la exercitarea unui control restrâns asupra proporționalității Deciziei, ar trebui ca acesta să fie în măsură să constate că aprecierea Comisiei a fost efectuată în baza unei analize economice complexe care îi permite să concluzioneze că angajamentele devenite obligatorii erau necesare pentru a răspunde preocupărilor exprimate în evaluarea sa preliminară.

124 Or, atât în memoriul său în apărare, cât și în cursul ședinței, Comisia a arătat că putea să existe o zonă gri, situată între angajamentele comune și angajamentele individuale ale societății De Beers, dar că identificarea soluțiilor alternative la angajamentele făcute obligatorii ar fi presupus o apreciere economică complexă pe care

articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003 este destinat să o evite. Comisia a afirmat, de asemenea, că, având în vedere dificultatea determinării unor soluții alternative, ajunsese la concluzia că o interzicere totală reprezenta singura soluție adecvată pentru a răspunde preocupărilor sale inițiale.

125 Reiese că, în speță, Comisia nu a procedat la o analiză economică complexă care să justifice o limitare a controlului efectuat de Tribunal asupra Deciziei și că aceasta își întemeiază cerința unui control restrâns numai pe particularitatea articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003. Or, așa cum s-a prezentat la punctul 100 din prezenta hotărâre, deși articolul 9 nu impune Comisiei să facă proba încălcării vizate de procedură, acesta nu o exonerează de a reuni elemente de analiză suficiente pentru a permite un control jurisdicțional efectiv al proporționalității măsurii adoptate.

126 În orice ipoteză, Tribunalul constată că Decizia este viciată de o eroare de apreciere care, de altfel, prezintă un caracter vădit. Într-adevăr, reiese în mod vădit din împrejurările cauzei că alte soluții mai puțin constrângătoare decât interzicerea permanentă a tranzacțiilor dintre De Beers și Alrosa erau posibile pentru atingerea scopului urmărit prin Decizie, că identificarea acestora nu prezenta dificultăți tehnice speciale, iar Comisia nu se putea sustrage de a le examina.

127 În această privință, Tribunalul amintește, în primul rând, că, potrivit unei jurisprudențe constante, pentru o întreprindere care se găsește în poziție dominantă pe o piață, faptul de a lega – chiar dacă la cererea lor – cumpărătorii printr-o obligație sau o promisiune de a se aproviziona pentru totalitatea sau pentru o parte considerabilă a nevoilor acestora exclusiv de la întreprinderea menționată constituie o exploatare abuzivă a unei poziții dominante în sensul articolului 82 CE (Hotărârea Hoffmann-La Roche/Comisia, citată anterior, punctul 89). Aplicată unui cumpărător în poziție dominantă, această jurisprudență înseamnă că faptul, pentru De Beers, de a-și rezerva întreaga producție a societății Alrosa exportată în afara CSI, chiar cu acordul acesteia din urmă, poate constitui un abuz în cadrul relațiilor lor.

128 La prima vedere, soluția cea mai adecvată pentru a pune capăt unui abuz astfel caracterizat ar fi fost, așadar, să se interzică părților încheierea oricărui acord care să permită societății De Beers să își rezerve totalitatea sau chiar o parte substanțială din producția societății Alrosa exportată în afara CSI, pentru ca aceasta din urmă să își redobândească independența pe piață și pentru ca accesul terților la o sursă de aprovizionare alternativă să fie garantat, fără a fi necesar să se interzică orice cumpărare de către De Beers de diamante produse de Alrosa.

129 În al doilea rând, angajamente comune fuseseră propuse în decembrie 2004 de către De Beers și Alrosa, iar Comisia nu reușește să explice de ce acestea erau inapte să răspundă preocupărilor exprimate în cadrul evaluării sale preliminare.

130 Desigur, Comisia nu este niciodată ținută, în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, să decidă să facă obligatorii angajamentele, mai curând decât să acționeze în temeiul articolului 7 din același regulament. Prin urmare, aceasta nu este obligată să prezinte motivele pentru care anumite angajamente nu îi par adecvate pentru a deveni obligatorii, astfel încât procedura să înceteze.

131 Totuși, respectarea principiului proporționalității impune instituției, atunci când există măsuri mai puțin constrângătoare decât cele pe care intenționează să le facă obligatorii și care îi sunt cunoscute, să examineze capacitatea lor de a răspunde preocupărilor ce justifică acțiunea sa înainte de a opta, dacă acestea se dovedesc inapte, pentru formula mai constrângătoare.

132 Angajamentele comune propuse în decembrie 2004 de societățile De Beers și Alrosa, pe care Comisia nu avea, desigur, obligația procedurală să le ia în considerare, nici în decizia sa, nici în motivare, constituiau, cu toate acestea, o măsură mai puțin constrângătoare decât cea pe care a decis să o facă obligatorie și a căror examinare este, sub acest aspect, pertinentă în temeiul controlului proporționalității.

133 Or, în măsura în care, pe de o parte, deschideau progresiv accesul terților la producția societății Alrosa și, pe de altă parte, îi lăsau acesteia din urmă timpul necesar pentru a-și dezvolta propriul sistem de distribuție a diamantelor brute, așadar de a deveni un concurent efectiv pentru De Beers, angajamentele comune puteau, la prima vedere, să se dovedească apte a răspunde preocupărilor exprimate de Comisie.

134 Tribunalul constată, într-adevăr, că, pentru perioada 2005-2009, angajamentele comune prevedeau o diminuare substanțială a cantității de diamante rezervată de Alrosa pentru De Beers, aceasta trecând de la o valoare de 700 milioane USD în 2005 la o valoare de 275 milioane USD începând din 2009. Alrosa ar fi vândut, așadar, societății De Beers, începând din 2009, numai 35 % din cantitatea de diamante pe care i-o vânduse în 2004. Prin urmare, De Beers ar fi putut influența cu greu prețurile stabilite de Alrosa, în măsura în care mai mult de două treimi din diamantele exportate de aceasta din urmă în exteriorul CSI ar fi fost vândute la un preț determinat în cursul negocierilor cu terții. Presupunând, prin urmare, că De Beers și Alrosa ar fi dorit să-și coordoneze politicile în materie de prețuri, punerea în aplicare a unei astfel de coordonări ar fi fost dificil de conceput, în măsura în care, în fața unui refuz al terților de a cumpăra la prețul convenit de cele două întreprinderi, Alrosa nu ar fi putut să se reorienteze către De Beers pentru a vinde stocul nevândut. Angajamentele comune ar fi permis în consecință terților un acces efectiv la o sursă alternativă și independentă de aprovizionare.

135 O diminuare progresivă în decurs de cinci ani a cantității vândute către De Beers, cu o limitare a vânzărilor la o valoare maximă de 275 milioane USD începând din 2009, ar fi permis, de asemenea, societății Alrosa să stabilească sistemul său de distribuție în afara CSI, fără de care nu putea să se erijeze în concurent efectiv al De Beers. Tribunalul remarcă totuși că, la punctul 47 din Decizia atacată, Comisia susține că perioada tranzitorie din 2006 până 2008, adică de trei ani, era necesară pentru ca Alrosa să constituie „un sistem de distribuție concurențial pentru cantitățile de diamante vândute anterior de către De Beers”. Comisia nu explică totuși cum ar fi putut o asemenea perioadă să fie suficientă în acest scop, din moment ce Alrosa ar fi informat Comisia în septembrie 2003 că avea nevoie de o perioadă de opt ani pentru

a crea un sistem de distribuție eficace și că abia începând cu 2012 estima să poată înceta orice vânzare de diamante brute către De Beers, așa cum reiese din înscrisurile prezentate în anexa la cerere.

136 Se va observa, de altfel, că la 3 iunie 2005, data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* a comunicării referitoare la angajamentele comune, Comisia intenționa, sub rezerva rezultatelor consultării pieței, să facă obligatorii angajamentele menționate. Comisia considera, așadar, că aceste angajamente răspundeau la prima vedere preocupărilor pe care le exprimase în cadrul evaluării sale preliminare.

137 În al treilea rând, presupunând că angajamentele comune nu ar fi fost fost de natură a răspunde preocupărilor inițiale ale Comisiei, adaptarea acestora era, de asemenea, susceptibilă de a rezolva problemele de concurență determinate de acordul notificat, fără a fi necesar să se impună părților încetarea definitivă a oricărei relații comerciale începând din 2009.

138 În special, s-ar fi putut da curs propunerii, sugerate de reclamantă în scrisoarea sa adresată Comisiei la 6 februarie 2006, constând în permisiunea de a vinde diamante către De Beers, prin licitații, în valoare anuală maximă de 275 milioane USD. O astfel de propunere, pe de o parte, ar fi permis terților să aibă acces deplin la producția societății Alrosa și, pe de altă parte, i-ar fi permis acesteia din urmă să continue să vândă o cantitate limitată celui mai mare cumpărător de pe piață pe o bază ad-hoc.

139 Desigur, Comisia nu trebuie să se substituie părților pentru a modifica angajamentele pe care acestea le propun în temeiul articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003, pentru ca aceste angajamente să răspundă preocupărilor formulate în cadrul evaluării sale preliminare. Cu toate acestea, nimic nu îi interzice să facă obligatorii doar în parte sau într-o anumită măsură angajamentele propuse. De altfel, se pare că, în speță, în

cursul reuniunii din 27 octombrie 2005, Comisia ar fi sugerat părților modificări ale angajamentelor comune. Într-adevăr, cu această ocazie, le-ar fi anunțat intenția sa de a adopta o decizie, întemeiată pe articolul 7 din Regulamentul nr. 1/2003, prin care să le interzică orice relație comercială începând din 2009, dacă nu propuneau angajamente în acest sens înainte de sfârșitul lunii noiembrie 2005.

140 Comisia nu poate totuși să sugereze în mod legal părților să îi prezinte angajamente ce depășesc cadrul deciziei pe care ar fi putut să o adopte în temeiul articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003. Or, în speță, o decizie adoptată în temeiul acestei din urmă dispoziții, care să impună societății De Beers să înceteze, începând din 2009, pe o durată nedeterminată, orice relație comercială directă sau indirectă cu Alrosa, depășea în mod vădit ceea ce Comisia ar fi putut impune cu respectarea principiului proporționalității, având în vedere obiectivul urmărit.

141 Numai împrejurări excepționale, care nu au fost identificate în Decizie și care nu reies din dosar, pot într-adevăr să justifice ca o decizie adoptată în temeiul articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 să interzică unor întreprinderi în mod absolut și definitiv să stabilească relații contractuale între ele. Desigur, în cazul unei poziții dominante colective a întreprinderilor în cauză, nu s-ar putea exclude ca interzicerea pură și simplă a oricărei tranzacții între ele să fie singurul mod de a preveni abuzurile. Dar, deși Comisia a lăsat să se înțeleagă în comunicarea obiecțiilor notificată părților în temeiul articolului 81 CE că ar fi putut exista un oligopol între Alrosa și De Beers, analiza cuprinsă în Decizie este întemeiată numai pe poziția dominantă deținută de societatea De Beers și nu pe o eventuală poziție dominantă colectivă a celor două întreprinderi. Atât în memoriul său în apărare, cât și în cursul ședinței, Comisia a confirmat că, într-adevăr, Decizia trebuia să fie interpretată în acest sens.

142 În plus, comparația pe care o face Comisia între angajamentele propuse de reclamantă în septembrie 2003, angajamentele comune și angajamentele făcute obligatorii nu poate fi suficientă pentru a demonstra caracterul necesar al acestora din urmă, din moment ce necesitatea interdicției pronunțate în speță sub forma angajamentelor devenite obligatorii trebuie apreciată obiectiv, în raport cu scopul urmărit de Comisie.

143 În ceea ce privește angajamentele propuse de reclamantă în septembrie 2003, pe care se întemeiază Comisia pentru a justifica proporționalitatea măsurii, acestea aveau în vedere, desigur, încetarea completă și pe durată nelimitată a relațiilor comerciale cu De Beers. Totuși, Tribunalul constată, pe de o parte, că aceste angajamente prevedeau o atare încetare a relațiilor comerciale începând din 2013 și nu începând din 2009, ceea ce îi acorda societății Alrosa patru ani suplimentari pentru a dezvolta un sistem de distribuție în afara CSI care să îi permită să vândă volumul de diamante brute vândut anterior către De Beers. Punerea în aplicare a unui astfel de sistem era vădit necesară pentru a permite terților să aibă acces la producția societății Alrosa și acesteia din urmă să concureze deplin societatea De Beers. Pe de altă parte, Alrosa a revenit asupra acestor angajamente, pe motiv că nu erau viabile din punct de vedere economic. În sfârșit, faptul că o întreprindere a propus la un moment dat angajamente, pentru rațiuni care îi sunt proprii, nu permite să se prezume proporționalitatea acestora și nu exonerează Comisia de obligația de a verifica adecvarea și necesitatea lor în raport cu scopul urmărit. În consecință, împrejurarea că Alrosa a propus în septembrie 2003 anumite angajamente nu are incidență asupra legalității Deciziei.

144 În ceea ce privește angajamentele comune propuse de părți în decembrie 2004, Comisia le prezintă ca insuficiente, pe motiv că, dacă De Beers ar fi fost autorizată să continue să cumpere de la Alrosa diamante brute în valoare de 275 milioane USD pe an, acest fapt ar putea să o împiedice pe aceasta din urmă să o concureze, în măsura în care cele două treimi rămase din producția destinată exportului i-ar permite cu mai mare greutate să propună livrarea regulată a unei game vaste de diamante. În plus, Comisia apreciază că De Beers ar putea continua să utilizeze diamantele de la Alrosa pentru a-și exercita rolul de market maker.

145 Tribunalul constată totuși că singurul element prezentat de Comisie în susținerea afirmației potrivit căreia capacitatea societății Alrosa de a furniza o paletă largă de diamante ar fi diminuată, dacă o cantitate maximă anuală corespunzând unei valori de 275 milioane USD continua să fie vândută către De Beers, este o trimitere la punctul 70 din comunicarea obiecțiilor, prezentată în temeiul articolului 81 CE. Potrivit acestui punct, „De Beers […] are un avantaj considerabil asupra concurenților, nu numai datorită dimensiunii sale, ci și întrucât poate garanta cea mai bună uniformitate în furnizarea [de diamante brute] către clienții săi. Aceasta se explică prin faptul că are acces la producția unui număr mai mare de mine diferite care produc o varietate mai mare de diamante brute și că este singurul producător care deține stocuri mari". Or, această apreciere nu demonstrează de ce Alrosa nu ar putea să asigure livrarea regulată a unor cantități importante de diamante brute dacă furniza în continuare o cantitate limitată către De Beers.

146 Pe de altă parte, chiar în ipoteza în care vânzarea către De Beers a unei cantități limitate de diamante ar fi permis acesteia din urmă să-și mențină sau să-și consolideze rolul de market maker, așadar poziția sa dominantă, nu ar fi neapărat stabilită o încălcare a regulilor de concurență. Întrucât obiectul articolului 82 CE nu este interzicerea pozițiilor dominante, ci doar a abuzurilor, Comisia poate cere unei întreprinderi dominante doar să se abțină de la a efectua cumpărări care îi permit să își mențină sau să își consolideze poziția pe piață, dacă întreprinderea menționată nu recurge cu această ocazie la metode incompatibile cu regulile de concurență. Deși unei întreprinderi aflate într-o astfel de poziție îi revin răspunderi specifice (Hotărârea Michelin/Comisia, citată anterior, punctul 57), acestea nu pot determina impunerea unei repuneri în discuție a însești existenței poziției dominante.

147 Or, în speță, Comisia impune părților să înceteze orice relație comercială, cu intenția evidentă de a diminua rolul de market maker deținut de De Beers.

148 Decizia îi impune, de asemenea, în fapt, societății Alrosa, care nu este vizată de procedura deschisă în temeiul articolului 82 CE, să procedeze la modificări importante ale organizării și activității sale în scopul de a concura societatea De Beers în afara CSI, și aceasta într-un termen de trei ani.

149 Comisia impune astfel unui operator care nu este vizat direct de procedura deschisă în temeiul articolului 82 CE să contribuie la o modificare a structurii pieței producției și a furnizării de diamante brute, măsură care depășește competențele pe care le deține Comisia în temeiul acestei dispoziții.

150 Comisia susține, în sfârșit, că interzicerea tranzacțiilor prin licitații deschise este justificată în lumina practicilor anterioare ale societăților Alrosa și De Beers cu ocazia vânzărilor ad-hoc (de tip „willing buyer/willing seller"). Aceasta subliniază că temerea că aceste vânzări permit părților să continue punerea în aplicare a acordului notificat este legitimă, cantitățile vândute cu această ocazie putând corespunde cantităților prevăzute în acest acord.

151 În această privință, presupunând că De Beers și Alrosa ar fi putut dori menținerea pe căi ocolite a valorii tranzacțiilor prevăzute în acordul notificat, Comisia nu era lipsită de motive pentru a lua în privința acestora măsurile necesare pentru a asigura respectarea regulilor de concurență. Într-adevăr, în special articolul 9 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că aceasta poate redeschide procedura dacă întreprinderile în cauză își încalcă angajamentele. De asemenea, articolul 23 alineatul (2) din același regulament îi conferă posibilitatea de a sancționa întreprinderile care nu respectă angajamentele făcute obligatorii în temeiul articolului 9 din acest regulament.

152 În plus, deși prin ipoteză, vânzările ad-hoc între De Beers și Alrosa îi permiteau societății De Beers să-și mențină sau să-și consolideze rolul de market maker, un astfel de efect nu ar contraveni prin el însuși regulilor de concurență, în măsura în care aceste vânzări se desfășurau în baza principiului celui mai bun ofertant.

153 În consecință, Tribunalul nu reține ipoteza potrivit căreia posibilitatea lăsată societății Alrosa de a vinde către societatea De Beers o anumită cantitate de diamante cu ocazia licitațiilor ar fi periclitat neapărat realizarea obiectivelor vizate de Comisie.

Aceste vânzări ar fi permis, pe de o parte, terților să aibă acces la producția societății Alrosa în aceleași condiții ca și De Beers și, pe de altă parte, societății Alrosa să vândă celui mai important cumpărător prezent pe piață. Întrucât Comisia nu a demonstrat că alte criterii decât calitatea propunerii de cumpărare au fost luate în considerare de Alrosa cu ocazia licitațiilor efectiv realizate, argumentul referitor la tratamentul preferențial de care ar fi beneficiat De Beers cu ocazia unor astfel de licitații nu ar putea fi primit. Mai mult, în scrisoarea din 6 februarie 2006, care a fost, desigur, trimisă Comisiei după expirarea termenului acordat pentru prezentarea de noi angajamente, Alrosa propunea să limiteze valoarea diamantelor vândute către De Beers cu ocazia licitațiilor la 275 milioane USD. O astfel de limitare cel puțin ar fi diminuat riscurile de denaturare a concurenței, invocate de Comisie.

154 Rezultă de aici că, în speță, existau soluții alternative mai puțin constrângătoare pentru întreprinderi decât interzicerea totală a tranzacțiilor, iar Comisia nu putea să se abțină a le lua în considerare, întemeindu-se prin invocarea pretinsei dificultăți a determinării acestora.

155 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul Comisiei referitor la caracterul nedefinitiv al Deciziei, având în vedere posibilitatea de a redeschide procedura, conform articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, Tribunalul observă că această posibilitate există în trei ipoteze: în cazul unei schimbări esențiale privind oricare dintre faptele pe care s-a fundamentat decizia; în cazul încălcării angajamentelor luate de către întreprinderile în cauză; atunci când decizia este fundamentată pe informații incomplete, inexacte sau care induc în eroare. Întrucât situațiile care justifică o redeschidere sunt, astfel, enumerate limitativ, Alrosa nu ar putea să solicite o redeschidere a procedurii pentru motive precum cele arătate în cererea sa, în special pentru încălcarea principiului proporționalității. În plus, Comisia ar putea să refuze redeschiderea în mod discreționar. Argumentul Comisiei bazat pe articolul 9 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 nu ar putea prin urmare să fie admis.

156 În aceste condiții, reclamanta susține în mod întemeiat, pe de o parte, că interzicerea oricărei tranzacții comerciale între ea însăși și De Beers pentru o durată

nedeterminată depășește vădit ceea ce era necesar pentru a atinge scopul urmărit și, pe de altă parte, că existau alte soluții proporționale cu acest obiectiv. Recurgerea la procedura ce permite să facă obligatorii angajamentele propuse de o întreprindere în cauză nu exonera Comisia de aplicarea principiului proporționalității, care presupune verificarea *in concreto* a viabilității acestor soluții intermediare.

157 Rezultă din toate cele de mai sus că motivul fondat pe încălcarea articolului 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 și a principiului proporționalității este întemeiat și că Decizia trebuie să fie anulată pentru acest unic motiv.

158 Totuși, ținând cont de competențele pe care la deține Comisia în ceea ce privește executarea hotărârilor de anulare a deciziilor adoptate în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE, în speță este de asemenea necesară, cu titlu suplimentar, pronunțarea cu privire la primul motiv invocat de reclamantă, întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi audiat.

Cu privire la motivul întemeiat pe încălcarea dreptului de a fi audiat

Argumentele părților

159 Reclamanta susține că Decizia ar fi fost adoptată cu încălcarea dreptului său de a fi audiată prin faptul că, pe de o parte, Comisia nu ar fi informat-o cu privire la motivele pentru care considera, având în vedere observațiile prezentate de terții interesați, că angajamentele comune nu erau de natură a răspunde preocupărilor sale și, pe de altă parte, aceasta nu i-ar fi permis să-și expună punctul de vedere în această privință.

160 În susținerea acestui motiv, afirmă, mai întâi, că dreptul de a fi audiat, așa cum este garantat în cadrul unei proceduri de aplicare a regulilor de concurență, îi impune Comisiei două obligații. Acest drept, de care ar putea beneficia orice persoană înainte ca o măsură individuală care ar afecta-o defavorabil să fie luată împotriva sa, așa cum prevede articolul 41 alineatul (2) prima liniuță din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene proclamată la 7 decembrie 2000 la Nisa (JO 2000, C 364, p. 1), ar implica, într-adevăr, ca celor interesați să li se acorde, în prealabil, posibilitatea de a-și prezenta observațiile cu privire la obiecțiile pe care Comisia apreciază că trebuie să le rețină împotriva lor și ca, în acest scop, să fie informați în ceea ce privește elementele de fapt pe care sunt bazate aceste obiecții (Hotărârea Curții din 13 iulie 1966, Consten și Grundig/Comisia, 56/64 și 58/64, Rec., p. 429) și în ceea ce privește concluziile pe care le trage Comisia din acestea (Hotărârea Tribunalului din 10 martie 1992, Hüls/Comisia, T-9/89, Rec., p. II-499, punctul 38).

161 Reclamanta susține, în continuare, că preocupările exprimate de Comisie în Decizie diferă de cele expuse anterior de această instituție în evaluarea sa preliminară, în forma în care aceasta i-a fost adusă la cunoștință.

162 Într-o primă etapă, Comisia ar fi exprimat, într-adevăr, preocupări cu privire la două puncte. Așa cum ar reieși din comunicările obiecțiilor referitoare la articolele 81 CE și 53 din Acordul SEE și din comunicarea succintă, aceasta ar fi susținut, pe de o parte, că acordul părea să restrângă concurența pe motiv că rezerva jumătate din producția societății Alrosa pentru De Beers și reducea în această măsură posibilitatea pentru Alrosa de a se comporta ca un concurent independent pe piață. Comisia ar fi arătat, pe de altă parte, că acesta părea să constituie un abuz de poziție dominantă, pe motiv că priva clienții De Beers de accesul la o sursă de aprovizionare alternativă și consolida puterea de piață deținută de societatea De Beers pe cheltuiala principalului său concurent. Reclamanta și De Beers ar fi propus angajamentele comune pe care Comisia ar fi avut inițial intenția să le facă obligatorii tocmai în lumina acestei evaluări preliminare.

163 Într-o a doua etapă, Comisia și-ar fi modificat analiza. După ce a luat cunoștință de observațiile prezentate de terții interesați ca reacție la comunicarea succintă, care s-ar fi bazat pe șase alte motive de îngrijorare în privința regulilor de concurență, aceasta ar fi reținut, într-adevăr, la considerentele 41 și 42 din Decizie, că, deși nu arată noi preocupări pertinente, aceste observații, precum și analiza efectuată de Comisia însăși, o determină să aprecieze, în definitiv, că angajamentele comune nu erau de natură a răspunde preocupărilor sale.

164 Reclamanta consideră, în sfârșit, că, în aceste împrejurări, Comisiei îi revenea obligația de a-i acorda posibilitatea de a fi audiată nu numai în ceea ce privește observațiile prezentate de terții interesați, dar și cu privire la analiza în lumina căreia aprecia că angajamentele comune erau de acum insuficiente și că era necesar să facă obligatorii angajamentele individuale ale societății De Beers. Totuși, aceasta nu s-a întâmplat în speță.

165 Obiecțiunile Comisiei în această privință nu ar fi întemeiate. Pe de o parte, Comisia nu ar putea să susțină în mod rezonabil, așa cum a făcut-o la considerentul 41 din Decizie, că angajamentele individuale se limitează la a consolida angajamentele comune. Într-adevăr, interzicerea absolută și potențial definitivă de a întreține cea mai mică relație comercială cu De Beers ar fi, din punct de vedere economic, de o cu totul altă natură decât posibilitatea de a continua, în condiții desigur restrictive, o astfel de relație. Pe de altă parte, Comisia nu ar putea pretinde în mod valabil că reclamanta nu este parte în cauză în procedura inițiată în temeiul articolelor 82 CE și 54 din Acordul SEE. Într-adevăr, întrucât Comisia a admis ea însăși că împrejurările cauzei justificau audierea reclamantei cu privire la observațiile prezentate de terții interesați, aceasta nu ar fi putut să refuze în mod întemeiat audierea sa în ceea ce privește analiza sa modificată.

166 Comisia consideră că acest motiv nu este întemeiat.

167 Aceasta arată, mai întâi, că trebuie să se facă distincție între poziția reclamantei în cadrul procedurii inițiate în temeiul articolelor 81 CE și 53 din Acordul SEE, pe de o parte, și poziția sa în cadrul procedurii inițiate în temeiul articolelor 82 CE și 54 din Acordul SEE, pe de altă parte. Prima dintre aceste proceduri ar fi fost inițiată împotriva societăților De Beers și Alrosa, care au fost destinatarii unei comunicări a obiecțiilor, au propus angajamente comune Comisiei și ar fi fost audiate de aceasta, în special în legătură cu observațiile prezentate de terții interesați cu privire la această problemă. Continuarea acestei proceduri ar fi rămas totuși fără interes ca urmare a angajamentelor individuale ale societății De Beers și acesta a încetat, așadar, fără să fi fost adoptată vreo decizie. În ceea ce privește cea de a doua procedură, aceasta ar fi fost deschisă împotriva De Beers, dar nu și împotriva reclamantei și ar fi condus la adoptarea Deciziei.

168 Comisia susține, în continuare, că trebuie să se facă distincție între situația juridică a părții în cauză într-o procedură de aplicare a regulilor de concurență, adică a persoanei împotriva căreia este deschisă această procedură și căreia i se poate aplica o sancțiune, și situația părților interesate de procedura menționată, adică a persoanelor care pot avea un interes cu privire la rezultatul său, dar împotriva cărora această procedură nu este deschisă și cărora nu li se poate aplica o sancțiune. Întinderea dreptului de a fi ascultat, așa cum rezultă din principiile generale de drept și din dispozițiile dreptului derivat, nu ar fi aceeași pentru aceste două categorii de persoane.

169 Comisia susține, în sfârșit, că situația juridică a părților implicate într-o calitate sau alta într-o procedură de aplicare a regulilor de concurență este specială atunci când se are în vedere recurgerea la articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003. Într-adevăr, această dispoziție, creată pentru a-i permite Comisiei să finalizeze procedura în mod rapid și eficace atunci când îi sunt propuse angajamente de natură a răspunde preocupărilor sale, nu ar determina instituția să audieze părțile în același mod ca atunci când nu este cazul pentru aceasta. În special, într-o primă etapă, Comisiei nu i-ar reveni obligația de a adresa părților în cauză o comunicare a obiecțiilor, ci de a informa întreprinderile în cauză cu privire la preocupările sale prin intermediul unei

evaluări preliminare. În cazul în care aceste întreprinderi îi propun angajamente, iar acestea par a fi de natură să răspundă preocupărilor sale și intenționează să le facă obligatorii, Comisiei i-ar reveni, într-o a doua etapă, obligația de a acorda terților interesați posibilitatea de a-și prezenta observațiile referitoare la acestea prin publicarea unei comunicări succinte în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

170 Această publicare nu ar afecta în prealabil aprecierea Comisiei și nu ar obliga-o să aplice articolul 9 din Regulamentul nr. 1/2003. Instituția ar putea, astfel, să continue examinarea angajamentelor propuse de întreprinderile în cauză și, în lumina acesteia, a observațiilor prezentate, dacă este cazul, de terții interesați și a împrejurărilor cauzei, ar putea să facă obligatorii aceste angajamente, să aprecieze că sunt improprii pentru a răspunde preocupărilor sale și să examineze o nouă propunere de angajamente prezentată de întreprinderile în cauză sau să revină la procedura prevăzută de articolul 7 din Regulamentul nr. 1/2003. Comisia nu ar avea, așadar, în niciun caz obligația de a adopta o decizie de aplicare a articolului 9 din Regulamentul nr. 1/2003.

171 În speță, întrucât reclamanta nu este parte în cauză în procedura care a condus Comisia la adoptarea Deciziei, nu ar fi fost cazul să se admită în beneficiul său drepturile conferite părților în cauză de articolul 27 din Regulamentul nr. 1/2003 și de articolele 10-12 din Regulamentul nr. 773/2004.

172 Totuși, reclamanta ar fi beneficiat efectiv de dreptul de a fi audiată pe care îl putea pretinde în mod legal în cadrul acestei proceduri. Întinderea acestui drept ar fi fost determinată în funcție de poziția specială pe care o avea reclamanta în cazul de față. Aceasta ar fi fost tributară, în principal, desfășurării paralele a două proceduri referitoare la înțelegeri și la abuzuri de poziție dominantă, în temeiul dispozițiilor Regulamentului nr. 17, apoi ale Regulamentului nr. 1/2003. Ea s-ar explica, în subsidiar, prin prezentarea succesivă a angajamentelor comune ale reclamantei și ale societății De Beers, apoi, după consultarea pieței, a angajamentelor individuale ale societății De Beers.

173 Astfel, reclamanta ar fi fost informată, în primul rând, referitor la preocupările exprimate de Comisie în cadrul evaluării sale preliminare cu privire la acordul notificat în raport cu articolele 82 CE și 54 din Acordul SEE, prin intermediul comunicării succinte, în al doilea rând, referitor la observațiile prezentate cu privire la acestea de terții interesați și, în al treilea rând, referitor la angajamentele individuale propuse de De Beers. În plus, Alrosa ar fi avut posibilitatea de a-și face cunoscut punctul de vedere în ceea ce privește observațiile terților interesați și angajamentele individuale propuse de De Beers și s-ar fi exprimat efectiv în această privință.

174 Ar fi greșit să se pretindă că, pe de altă parte, Comisia a semnalat noi preocupări ca urmare a publicării comunicării succinte și a primirii observațiilor terților interesați. Într-adevăr, instituția s-ar fi limitat atunci la a analiza dacă angajamentele comune ale societăților Alrosa și De Beers răspundeau sau nu preocupărilor sale referitoare la acord. Observațiile prezentate de terții interesați în această privință nu ar fi prezentat aspecte noi și ar fi confirmat insuficiența angajamentelor comune.

Aprecierea Tribunalului

175 Regulamentul nr. 1/2003 distinge între mai multe categorii de participanți la procedura în fața Comisiei: întreprinderile „în cauză” (articolul 7), „autorii plângerii” (articolele 7 și 27), întreprinderile sau părțile „în cauză” [articolele 9, 17, 18, articolul 21 alineatul (1), articolul 27 alineatul (2)] „întreprinderi care fac obiectul procedurilor” [articolul 27 alineatul (1)] și „terții interesați” [articolul 27 alineatul (4)].

176 Este de la început exclus ca reclamanta să fie „autor al plângerii”. În plus, din motivele prezentate mai sus, numai De Beers este întreprinderea „în cauză” și „care face obiectul procedurilor” conduse de Comisie în temeiul articolului 82 CE.

177 Alrosa nu este totuși un simplu „terț interesat” în procedură, în sensul articolului 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003. Într-adevăr, Alrosa este cocontractantul societății De Beers în cadrul unei relații comerciale bilaterale de lungă durată căreia Decizia îi pune capăt. Reclamanta a fost, în plus, implicată în cele două proceduri deschise de Comisie ca urmare a notificării acordului său cu De Beers.

178 Modul în care Comisia a condus cele două proceduri referitoare la acordul dintre De Beers și Alrosa întărește această concluzie.

179 Astfel, ca urmare a notificării acordului notificat, la 14 ianuarie 2003, Comisia a inițiat două proceduri, una întemeiată pe articolul 81 CE, cealaltă pe articolul 82 CE. Cele două proceduri au fost înregistrate sub același număr (38.381), așa cum a precizat Comisia în cursul ședinței.

180 Comisia a transmis reclamantei comunicarea obiecțiilor cu privire la procedura întemeiată pe articolul 81 CE și către De Beers, comunicările obiecțiilor cu privire la cele două proceduri. Cele două comunicări priveau acordul pe care De Beers și Alrosa intenționau să îl încheie, în contextul istoric care caracteriza relațiile dintre cele două părți.

181 Ca urmare a comunicării obiecțiilor, reclamanta și Comisia au inițiat discuții, cărora De Beers li s-a alăturat ulterior, cu scopul de a ajunge la o soluționare negociată a cauzei. La 31 martie 2003, reclamanta și De Beers au adresat Comisiei observații scrise comune ca răspuns la comunicarea obiecțiilor emisă în temeiul articolului 81 CE. Aceste observații se refereau, de asemenea, la problema compatibilității acordului cu articolul 82 CE, deși reclamanta nu a primit o copie a comunicării obiecțiilor adresate către De Beers în temeiul acestui articol.

182 În plus, la 7 iulie 2003, Comisia a audiat observațiile prezentate oral de reclamantă și De Beers. La 14 decembrie 2004, reclamanta și De Beers au prezentat împreună angajamente care vizau să răspundă preocupărilor despre care le informase Comisia.

183 Nici comunicarea din cauza COMP/E-2/38.381 — De Beers — Alrosa din 3 iunie 2005, în care Comisia prezintă angajamentele comune propuse de reclamantă și De Beers și invită terții interesați să îi prezinte observațiile lor, nu face distincție între cele două proceduri.

184 La aceasta se adaugă faptul că, la 27 octombrie 2005, reclamanta și De Beers au participat la o reuniune comună cu Comisia, în cursul căreia Comisia le-a informat cu privire la observațiile celor 21 terți interesați, formulate ca urmare a comunicării din 3 iunie 2005.

185 În sfârșit, într-o scrisoare din 22 februarie 2006, Comisia a informat reclamanta că procedura care o privea încetase, ca urmare a angajamentelor individuale ale societății De Beers în procedura desfășurată în temeiul articolului 82 CE.

186 Din acest rezumat al faptelor, rezultă că procedurile conduse de Comisie în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE au fost întotdeauna considerate, în fapt, ca o singură procedură, atât de către Comisie, cât și de reclamantă și de societatea De Beers.

187 În împrejurările din speță, conexitatea dintre cele două proceduri inițiate de Comisie, precum și faptul că Decizia menționează expres Alrosa, ar fi trebuit să conducă la a i se recunoaște reclamantei, pentru procedura considerată în ansamblul său, drepturile acordate unei „întreprinderi în cauză" în sensul Regulamentului nr. 1/2003, deși, *stricto sensu*, aceasta nu este întreprindere în cauză în procedura referitoare la articolul 82 CE.

188 Considerentul 37 al Regulamentului nr. 1/2003 prevede că acesta „respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute mai ales de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene” și că „ar trebui interpretat și aplicat cu respectarea drepturilor și principiilor în cauză”. Potrivit articolului 41 alineatul (2) din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, orice persoană are dreptul de a fi ascultată, „înainte ca o măsură individuală care ar afecta-o în mod defavorabil să fie luată împotriva sa” [traducere neoficială].

189 De asemenea, articolul 27 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede că „[d]repturile la apărare ale părților în cauză sunt pe deplin garantate în cadrul procedurilor” și că părțile în cauză au „dreptul de acces la dosarul Comisiei”.

190 În sfârșit, considerentul 10 al Regulamentului nr. 773/2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor 81 CE și 82 CE prevede: „[p]entru a respecta dreptul la apărare al întreprinderilor, Comisia ar trebui să acorde părților interesate dreptul de a fi audiate înainte de luarea unei decizii”.

191 De asemenea, trebuie amintit că respectarea dreptului de a fi ascultat în orice procedură susceptibilă de a conduce la un act cauzator de prejudicii pentru o persoană determinată reprezintă un principiu fundamental al dreptului comunitar care trebuie respectat chiar și în absența oricărei reglementări privind procedura (Hotărârea Curții din 24 octombrie 1996, Comisia/Lisrestal și alții, C-32/95 P, Rec., p. I-5373, punctul 21).

192 Tribunalul constată că, la 3 iunie 2005, cu ocazia publicării comunicării în care Comisia prezenta angajamentele comune propuse de De Beers și reclamantă, Comisia intenționa să facă obligatorii aceste angajamente, sub rezerva rezultatului consultării terților. Aceasta considera, așadar, că aceste angajamente răspundeau la prima vedere preocupărilor pe care le exprimase în cadrul evaluării sale preliminare.

193 După primirea comentariilor din partea terților, Comisia a apreciat totuși că angajamentele comune nu răspundeau preocupărilor sale inițiale și că singura soluție care putea fi avută în vedere era încetarea oricărei relații între Alrosa și De Beers începând din 2009. Comisia precizează, cu toate acestea, la punctul 41 din Decizie că „marea majoritate a acestor observații a confirmat preocupările în materie de concurență [pe care le] exprimase […] în evaluarea sa preliminară, subliniind că aceste preocupări nu ar fi total înlăturate de angajamentele propuse" și că aceste observații ale terților „nu au exprimat preocupări noi pertinente". Aceasta înseamnă că nu au fost reținute de Comisie eventuale noi obiecții prezentate de terți.

194 Tribunalul nu este totuși convins de afirmația Comisiei potrivit căreia comentariile terților ar fi confirmat pur și simplu preocupările sale inițiale. Într-adevăr, în cazul în care comentariile terților nu aduceau nimic nou în raport cu analiza preliminară a Comisiei, aceasta ar fi putut să facă angajamentele comune obligatorii ca atare. Dacă, dimpotrivă, terții considerau angajamentele comune insuficiente, iar comentariile acestora au determinat Comisia să concluzioneze că numai încetarea definitivă a relațiilor dintre părți începând din 2009 era de natură a răspunde preocupărilor sale inițiale, Comisia trebuia să audieze părțile cu privire la aceste observații, precum și cu privire la alte elemente de fapt care să justifice noua sa concluzie. Trebuie să se admită că, într-adevăr, Comisia nu se poate îndepărta de la aprecierea formulată în ceea ce privește angajamentele comune, decât dacă împrejurările de fapt s-au modificat sau dacă această apreciere a fost efectuată pe baza unor informații inexacte.

195 Comisia era, desigur, îndreptățită să aprecieze, după primirea observațiilor terților, că angajamentele propuse de părți nu răspundeau preocupărilor prezentate în cadrul evaluării sale preliminare, scopul consultării terților, prevăzute la articolul 27 alineatul (4) din Regulamentul nr. 1/2003, fiind tocmai de a-i permite să ia o decizie de natură a răspunde problemelor de concurență identificate în evaluarea sa preliminară.

196 Totuși, respectarea dreptului de a fi audiat presupune, într-un caz precum cel din speță, pe de o parte, ca întreprinderile care au propus aceste angajamente să fie informate cu privire la elementele esențiale de fapt pe care s-a bazat Comisia pentru a solicita noi angajamente și, pe de altă parte, ca acestea să se poată exprima în această privință. Or, în speță, reclamanta a beneficiat doar de o informare sumară referitoare la concluziile pe care le-a tras Comisia din observațiile terților. Într-adevăr, în cursul reuniunii din 27 octombrie 2005, Comisia a informat-o doar despre faptul că observațiile terților vizaseră în principal riscul de împărțire a pieței și riscul de înțelegere între De Beers și Alrosa, iar membrul Comisiei împuternicit cu problemele de concurență solicitase echipei însărcinate cu soluționarea dosarului să nu accepte angajamentele comune ca atare. Cu aceeași ocazie, aceasta a primit un rezumat al observațiilor terților și a fost informată de întinderea angajamentelor pe care Comisia le aștepta de la părți, ca urmare a rezultatului negativ al consultării terților: încetarea oricărei relații începând din 2009 și o nouă propunere de angajamente, pe această bază, înainte de sfârșitul lunii noiembrie 2005.

197 În plus, în temeiul articolului 27 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, întreprinderile în cauză au drept de acces la dosarul Comisiei. Acest drept face parte, potrivit unei jurisprudențe constante, dintre garanțiile procedurale prin care se are în vedere protejarea dreptului la apărare și asigurarea, în special, a exercitării efective a dreptului de a fi audiat (Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98 și T-212/98-T-214/98, Rec., p. II-3275, punctul 334, și Hotărârea Tribunalului din 25 octombrie 2005, Groupe Danone/Comisia, T-38/02, Rec., p. II-4407). Exercitarea sa presupune, conform articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 773/2004, introducerea, de către întreprinderea în cauză, a unei cereri în acest sens la Comisie.

198 În această privință, Tribunalul constată că părțile sunt de acord că reclamanta a solicitat o versiune neconfidențială a observațiilor terților. Totuși, potrivit reclamantei, această cerere a fost prezentată oral în cursul reuniunii din 27 octombrie 2005 și reiterată în scrisoarea din 6 decembrie 2005, în timp ce, potrivit Comisiei, reclamanta a solicitat o versiune neconfidențială a observațiilor terților doar la 6 decembrie 2005, respectiv după expirarea termenului acordat pentru prezentarea de noi angajamente.

199 Reiese din dosar că, în cursul reuniunii din 27 octombrie 2005, răspunzând la o întrebare a avocaților reclamantei referitoare la accesul la versiunea neconfidențială a observațiilor terților, Comisia a arătat că, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, nu avea obligația de a-i comunica o astfel de versiune. Faptul că posibilitatea accesului la aceste documente a fost discutată între părți în cursul acestei reuniuni nu este, de altfel, contestată de Comisie.

200 Trebuie să se arate, de asemenea, că angajamentele individuale făcute obligatorii prin Decizie au fost prezentate de societatea De Beers la 25 ianuarie 2006, adică după data limită de 30 noiembrie 2005 indicată de Comisie în cursul reuniunii din 27 octombrie 2005 pentru prezentarea de noi angajamente. În aceste împrejurări, nu s-ar putea susține că după 30 noiembrie 2005 nu mai puteau fi prezentate noi propuneri de angajamente comune de către Alrosa și De Beers, nici că, după această dată, o cerere de acces la observațiile terților ar fi fost lipsită de utilitate practică pentru reclamantă.

201 Ca urmare a cererii formale introduse de reclamantă în formă scrisă la 6 decembrie 2005, Comisia a transmis o versiune neconfidențială a acestor observații ale terților doar la 26 ianuarie 2006, respectiv la mai mult de șase săptămâni după data cererii formale introduse de reclamantă în această privință și la mai mult de trei luni după reuniunea din 27 octombrie 2005, cu ocazia căreia fusese discutată de părți problema accesului la versiunea neconfidențială a observațiile terților. Tribunalul constată, de asemenea, că aceste documente i-au fost transmise reclamantei în același timp ca și extrasul din angajamentele individuale ale societății De Beers, fiind pusă, astfel, în imposibilitatea de a răspunde la acestea în mod util și de a propune noi angajamente comune cu De Beers.

202 Or, observațiile terților au dobândit o importanță deosebită în cadrul procedurii, în măsura în care Comisia le-a luat în considerare pentru a concluziona că rezultatul consultării pieței era negativ și că numai încetarea oricărei relații comerciale începând din 2009 reprezenta o soluție acceptabilă. Într-adevăr, potrivit punctului 42 din Decizie, „aceste observații, precum și analiza realizată de Comisia însăși, au determinat-o să solicite părților modificarea angajamentelor pe care acestea le propuseseră”.

203 Reiese din cele de mai sus că reclamanta dispunea, în împrejurări precum cele din speță, de dreptul de a fi audiată cu privire la angajamentele individuale ale societății De Beers pe care Comisia intenționa să le facă obligatorii în cadrul procedurii deschise în temeiul articolului 82 CE și că aceasta nu a beneficiat de posibilitatea de a-și exercita pe deplin acest drept, chiar dacă măsura în care această neregularitate a putut afecta decizia Comisiei nu poate fi stabilită, în speță, cu exactitate.

204 În consecință, primul motiv invocat de reclamantă, examinat cu titlu suplimentar, este, de asemenea, întemeiat.

205 Rezultă din cele de mai sus că Decizia trebuie să fie anulată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

206 Conform articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a căzut în pretenții, se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, să fie obligată să suporte și cheltuielile efectuate de reclamantă, conform concluziilor acesteia din urmă.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra extinsă)

declară și hotărăște:

1) Anulează Decizia Comisiei din 22 februarie 2006 referitoare la o procedură de aplicare a articolului 82 [CE] și a articolului 54 din Acordul SEE (Cauza COMP/B-2/38.381 — De Beers).

2) Obligă Comisia să suporte propriile cheltuieli de judecată și pe cele efectuate de Alrosa Company Ltd.

Legal Wiszniewska-Białecka Vadapalas

Moavero Milanesi Wahl

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 11 iulie 2007.

Grefier Președinte

E. Coulon H. Legal